

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ulica Machiavelli 22/II - tel. 62-75
Uprava: Trst, ul. S. Anastasio 1/c - tel. 30-39 —
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzutta 18
Cena: posamezna številka L 15. — Naročnina:
mesečno L 65 (za inozemstvo L 100). — Poštni
čekovni račun št. 9-18127.

Leto III. - Štev. 50

Trst - Gorica 25. novembra 1949

Izhaja vsak petek

V sovrastvu ni izhoda

Nekako v navado je prišlo, da se odgovorni italijanski krogi v Trstu ob vsaki zahtevi slovenskih predstavnikov izgovarjajo z obljubo: Vse bo urejeno čim pride Italija. Potrpite samo še trenutek, pa bo vse dobro.

V Gorici, kamor je Italija že prišla, pa odgovarjajo drugače. Sklicujejo se na strahote maja 1945, vržejo vso odgovornost na Slovence in ugotavljajo, da vse dokler se to sovrastvo ne poleže je Italijanem nemogoče, da bi ugodili upravičenim slovenskim zahtevam.

Ker Gorica ni daleč od Trsta in ker se iz Trsta prav dobro vidi, kakšne ugodnosti so tamkaj Slovenci dosegli, so tudi tržaški Italijani uvideli, da ne morejo več odgovarjati z obljubami. Zato so pričeli dajati enak odgovor kot njihovi goriški sonarodnjaki.

Na zadnji seji občinskega sveta v Trstu je bilo med ostalim rečeno, da slovenskim zahtevam ni mogoče ugoditi vse dokler se ne razvozlja- ugi vse zadeve iz meseca maja 1945 in dokler ne bo v oči italijanskega prebivalstva obledel spomin na dogodke tistega časa. Dokler se vse to ne zgodi pa Slovenci ne morejo dobiti v občinskem gledališču Verdi nobenega kotička, čeprav kot davkoplačevalci točno in sorazmerno plačujejo svoj delež gledališkega primanjkljaja. Podobno so na osnovi takega italijanskega sklepanja tudi v Gorici do nadaljnjega že v naprej onemogočene zadovoljive rešitve številnih slovenskih zahtev in predlogov.

Vprašamo pa se, ali je to sklepanje pravilno? Ali se dotičniki, ki tako govorijo, ne zavedajo, da vodi pot sovrastva nujno v slepo ulico, iz katere potem ni več izhoda?

Tudi Slovenci smo pretrpeli svoje. Tudi z naše strani bi se lahko postavljali na stališče, da vse dokler ne obledi spomin na doživete kritice ne bomo mogli sodelovati s svojimi sodržavljani italijanske narodnosti.

Poleg fašističnega zastopanja in preganjanja smo bili tukajšnji Slovenci kot del slovenskega naroda posredno močno prizadeti z divjanjem, kakršnega so uveljavljale takratna italijanska oblastva v zasedeni Ljubljanski pokrajini. S tem divjanjem smo bili tudi neposredno prizadeti, kajti dejstvo je, da bo nekega dne slovenski narod lahko klical pred zgodovino na odgovornost nekatere poveljnice italijanske vojske, ki so s svojim postopanjem zakrivil, da se je nad slovenskim narodom uveljavil komunizem. Ti poveljniki so skrivaj oboroževali komunistične oddelke in jih podpirali se na razne druge načine. Posebno pa so s politično zgrešenimi represalijami, požiganjem in klanjem silili ljudi v obup in jih tako metali v naročje novim oblastnikom. To so neoporečna dejstva!

Vsega tega seveda tukajšnji Italijani nečejo vedeti. Ako pa vedo, si perejo roke in izjavljajo, da je vse to povzročil fašizem, s katerim nimajo oni prav nobene zveze. Pač pa bi — po vsem, kar smo rekli — mi danes morali odgovarjati za posledice njegovih napak!

Toda, kaj naj imamo Slovenci opraviti s komunizmom, če celo Italijani nočejo imeti nobene zveze s fašizmom?

Za razliko od odnosa Italijanov do fašizma moramo ugotoviti, da tukajšnji komunizem ni in ni bil nikakoli izrazito slovenska stvar. Komunizem, ki je v teh krajih zagospodaril maja 1945, je sestavni del mednarodne komunistične zarote in nima nobenega narodnostnega obeležja, ker sta pod njim enako trpela oba naroda. Slovenci in Italijani leže skupno pobiti po kraških jamah, skupno so jih trumoma vodili v ječe, iz katerih ni bilo povratka. So mar Goričani pozabi-

Slovenska demokratska zveza v obrambo ogroženih slovenskih osnovnih šol na Svobodnem tržaškem ozemlju

Zares v čudnih časih živimo, da se moramo štiri leta po koncu druge svetovne vojne, v kateri se je zrušila in v pepel totalitarna zmota in zmagoslavno zavihrala demokratska prešernost, tržaški Slovenci boriti za kosček kruha in svobodo jezika.

Zivimo v demokratsko urejvani državni ali mednarodni upravni skupnosti pod vrhovno zaščito Organizacije združenih narodov, pa kljub temu ne uživamo one varnosti, ki bi jo morali biti deležni, če že ne po svojih medvojni prizadevanjih za skupno demokratsko stvar v borbi proti skupnemu naci-fašističnemu sovražniku, pa vsaj zaradi povojnih skupnih demokratskih koristi v borbi proti skupnemu komunističnemu nasprotniku.

Na stotrinosemdeseti seji glavne skupščine Organizacije združenih narodov, ki je bila 10. decembra lanskega leta, so uveljavili »Splošno izjavo o človeških pravicah«. Z zanimanjem smo ponovno prečitali vseh trideset členov, ki naj bi služili kot temelj nove družbene, pravne in upravne ureditve v današnjih razburkanih prilikah, in našli smo marsikaj, česar pri nas v Trstu pogrešamo, kljub vrhovni zaupni nadrejenosti nad našim ozemljem iste Organizacije združenih narodov, ki je »Splošno izjavo o človeških pravicah« komaj pred enajstim meseci sprejela in uzakonila.

Koliko pravic nam pri OZN priznava — ne glede na mirovno pogodbo z Italijo, na katero se v Trstu sklicujejo le ko to nekaterim prija, in ne glede na Statut za Svobodno tržaško ozemlje, ki ga ravno tako izvajajo le v toliko, v kolikor ne more koristiti nam!

Namesto da bi se tržaški Slovenci — po težkih predvojni in medvojni ranah, ki se še niso zacelile — mogli izživljati brez vsakršne skrbi za svoj narodnostni obstoj in za bodočnost svojih sinov, se morajo kljub vsem zagotovilom o demokratskih svobodah, zagotovljenih Svobodnemu tržaškemu ozemlju, boriti iz dneva v dan ne samo za pridobivanje doslej še nepri-znanih političnih pravic, marveč celo za ohranitev in spopolnitev vseh s težko muko priborjenih in ljubosumno čuvanih pravic na prostnem in kulturnem polju.

Mnenje nekaterih odgovornih demokratsko čutečih krogov, da bi mogli tržaški Slovenci uživati vse demokratske svobode, ko ne bi tako vztrajno branili svojega slovenstva in slovenstvu potrebnih političnih, gospodarskih, prosvetnih in kulturnih oslonj na Tržaškem, ko bi se odrekli med drugim slovenskim šolam in celo slovenskemu političnemu predstavništvu v korist namišljeni tržaški skupnosti, kaže v svoji nainostni mnogo sličnosti s fašistično hudobijo, ki nas je po prvi svetovni vojni oropala vseh naših najsvetejših narodnih pridobitev še iz avstrijskih časov.

Slovensko šolstvo v Trstu je naša največja pridobitev po drugi svetovni vojni, ki nam omogoča vsestranski dvig v tržaškem političnem življenju. V kolikor si nismo svoje šolstva sami ustvarili in v kolikor so ga nam že takoj v prvih povojnih letih tukajšnji nepoboljšljivi fanatiki ogrožali, nam je ZVU s svojim začetnim razumevanjem v duhu resnične zapadne demokracije nudila željeno in potrebno pomoč.

li, kako so GAP-ovci potegnili iz kolone jetnikov, ki so bili pripravljani za transport v Slovenijo, vse Italijane? Ali vedo, kako so potem končali? Ali jih je morila morda slovenska roka? Ali so Slovenci odgovorni tudi za vse množične pokolje v severni Italiji, pred katerimi se tukajšnji maj 1945 lahko skrivajo? Molčanje o vsem tem zavaja ljudi namenoma do napačnih in škodljivih zaključkov!

Slovenci ne morejo odgovarjati za zločine komunizma, ki niso njihovi! S svojim aktivnim odporom, s svojim velikim številom beguncev, s polnimi ječami jasno doku-

Zato nas je ukrep šolske uprave, ki je z vibravo lahkomišelnostjo uknila, prilagajajoč se s tem italijanski kampanji proti našim šolam, 22 slovenskih osnovnošolskih razredov in vrgla na cesto mnogo naših učiteljev, presenetil, ker smo upravičeno računali, da nam bo ravno demokratska šolska upravna ustanova s primernim demokratskim razumevanjem naših prilik in potreb naše šole vsestransko zaščitila in pospeševala.

Ko smo 5. novembra čuli prve vesti o nameravanih odnosno zasklenjenih ukinitvah 22 osnovno-

šolskih razredov in odpustih učiteljev, sta SDZ in SKSZ zaprosila takoj za sprejem pri g. polkovniku Marshallu, zavezniškem častniku za civilne zadeve, ki se bavi z zadevami tržaškega šolstva.

G. polk. Marshall je 8. novembra sprejel dr. J. Agneletta in inž. M. Sosiča, ki sta mu izročila spomenico s tehtnimi prigovori proti ukinitvi razredov in odpustu učiteljev. O vsebini razgovora smo obširno poročali v predzadnji številki našega lista.

Ker pa je g. polk. Marshall, kljub tehtnosti in upravičenosti naših prigovorov vztrajal na stališču,

da je ukrep šolske uprave iz finančnih razlogov pravilen in umesten, sta SDZ in SKSZ predložili 11. novembra generalnemu majorju T. S. Aireyu, poveljniku britsko-ameriškega področja STO-ja obširno spomenico, s katero sta zahtevali preklic krivičnega ukrepa. Spomenico smo tudi že objavili v zadnji številki našega lista. Doselej nam jo še nismo prejeli nobenega odgovora.

Predsednik SDZ dr. J. Agneletto je 14. novembra posredoval pri šoli šolske uprave prof. Andriju, kateremu je ponovno razložil vse naše ugovore proti nameravani ukrepu in obenem predložil krivičnost načina, po katerem nameravajo odpustiti učitelje. Tudi to posredovanje je ostalo brez uspeha.

Ko je 15. novembra šolska uprava razposlala dekrete o ukinitvi razredov in odpustu učiteljev, je predstavnik SDZ stopil v stik s SKSZ, s kominformističnimi in Babičevimi komunisti zaradi pokrenitve drugih skupnih korakov proti krivičnemu ukrepu in izvedbi enodnevnih protestne stavke na vseh slovenskih šolah STO-ja, ki je bila sporočena javnosti z utemeljeno izjavo.

Na pobudo SDZ je zaprosilo odposlanstvo staršev (dr. Udovič, dr. Marc in dr. Antončič) za sprejem pri generalnem ravnatelju za civilne zadeve gen. Eddlemanu; odposlanstvo je sprejel 17. novembra njegov namestnik gen. Robertson, ki je pokazal razumevanje za iznesene želje. Na sestanku je bilo sklenjeno, da si bo major Kellett, zavezniški častnik za manjšinske zadeve ogledal nekaj prenatrpanih slovenskih razredov pri Sv. Ivanu in tamojšnji neprimerno urejen otroški vrtec.

21. novembra sta SDZ in SKSZ poslali novo spomenico Varnostnemu svetu OZN, ki jo spodaj objavljamo. To je naš priziv na mednarodno demokratsko javnost!

Iz vsega tega je razvidno vsestransko delovanje SDZ za obrambo slovenskih šol na Tržaškem.

To delo je prišlo najlepše do izraza pri izvedbi enodnevnih protestne stavke, ki je izpadla kot dostojanstven izraz našega grobo žaljenega narodnega ponosa in demokratskega čuta.

Pri izvajanju te naše borbe smo močno občutili pomanjkanje šolskega društva, ki bi nas podprlo s strokovnimi nasveti in ki bi s pripravljanim strokovnim in temeljitim statističnim gradivom o slovenskih in italijanskih šolah na Tržaškem uspešno podprlo naša prizadevanja.

Nadaljevali bomo z borbo za naše šole v znamenju naših demokratskih pravic z namenom, da vendarle dosežemo imenovanje ločene slovenske šolske uprave, ki nam bo edina mogla jamčiti, da bodo naše pravice zares spoštovane v vsakršnem pogledu. Saj ne gre samo za par učiteljev več ali manj na naših šolah, gre nič manj ko za obstoj naših šol! To je potrdil g. polk. Marshall, ki je pred par dnevi objavil odposlanstvu Babičeve OF, da bodo odpušteni učitelji verjetno prevzeti v drugo zavezniško službo; torej je bilo sklicevanje na finančne razloge je povod za ukinitve določenega števila osnovnošolskih razredov quod erat in votis!...

mirnem medsebojnem priznavanju pravic in dolžnosti.

V sovrastvu ni izhoda! V sovrastvu se izživljajo majhni in malenkostni značaji. Cloveštvo pa potrebuje razumnih in pogumnih ljudi, ki bodo uporabili svoj um, ne za sejanje strupa, temveč za utrjevanje razumevanja in strpnosti, ki sta temelj vsakega sožitja. Cas bi bil, da se tudi na italijanski strani v krajevni politiki pojavijo posamezniki, ki bodo imeli dovolj hrabrosti in značajnosti, da se v podanem smislu, gledajoč v bodočnost, dvignejo nad svojo malenkostno in strastno okolico. R —

Od srede do srede

16. NOVEMBER: Bolgarska vlada javlja, da se bo v kratkem pričel proces proti titistu Trajču Kostovu. — Angleška vlada je odločila objaviti zakona o nacionalizaciji jeklarske industrije do 1. oktobra 1950. — Italijanski kmetijski delavci nadaljujejo s svojo borbo: na Siciliji so zasedli mnogo velikih posestev. — Na seji OZN je angleški zastopnik Mac Neil odločno napadel nevarno sovjetsko politiko; Višinski je odgovoril z ugotavljanjem možnosti po sporazumu.

17. NOVEMBER: Kitajska komunistična vojska se bliža Cunkingu — zadnji prestolnici nacionalistične vlade. — V Parizu pripravljajo trgovinsko pogodbo med Jugoslavijo in Francijo. — Angleški delavci obsojajo vodstvo svojih sindikalnih organizacij. — Papež izjavlja v svojem govoru pred skupno ameriških senatorjev, da izhaja bojazan pred vojno zaradi razsajajočega totalitarizma. — Churchill je v parlamentu silovito napadel angleško zunanjo politiko.

18. NOVEMBER: Vatikanski radio javlja, da je praški nadškof Beran že pet mesecev zaprt v svoji palači. — Kitajska komunistična vlada zahteva izključitev nacionalistične vlade iz OZN. — Na Češkem so odkrili novo zaroto proti komunistični vladi; zarota je pripravljali bivši partizan. — Nemška komunistična vlada je internirala šefa berlinske policije Markgrafa. — Na seji OZN je francoski zastopnik Montel izjavil, da imajo Sovjeti 15 milijonov podanikov pripravljenih za vojno.

19. NOVEMBER: Jugoslovanski zunanji minister se je pol ure razgovarjal z ameriškim zunanjim ministrom Achesonom. — Perzijski vladar se v Washingtonu razgovarja z ameriški vojaškimi poveljniki. — Nemčija bo pridelala letno dva milijona ton jekla več, ker so zapadni zavezniki prenehali z razdiranjem šest velikih poruških jeklarn. — Na Češkoslovaškem vlada splošno negotovost zaradi nesmotrne izvedbe industrijskega načrta.

20. NOVEMBER: Na Poljskem so aretirali tri francoske diplomate, osumljene vohunstva. — Panamska policija se je uprla vladi. Državni predsednik Chanis je pripravljen odstopiti pod pogojem, da odstopijo tudi glavni policijski voditelji. — Avstrijski kancler Figl najjavlja zaščitne mere za obvarovanje šilinga. — De Gasperi je na obisku v južni Italiji v nekem svojem govoru dejal, da mora sloveti prava demokracija na socialni pravičnosti.

21. NOVEMBER: Avstrijski denar so razprednotili za 30 odstotkov. — Na poletu iz Afrike na Norveško je izginilo letalo z 29 židovskimi otroki. — Kmečko uporno gibanje se je iz južne Italije prenese na Sicilijo, kjer so začeli kmetje zasedati zemljo. — OZN je dokončno odločila usodo bivših italijanskih kolonij: Libija postane samostojna l. 1952, Somalija postane samostojna po desetletni zaupni upravi Italije, o Eritreji pa bodo odločili prihodnje leto na podlagi želj prizadetega prebivalstva.

22. NOVEMBER: V Rumuniji so obsodili na smrt zaradi veleizdaje štiri višje častnike, med katerimi je bil tudi podšef obveščevalne službe. — Južno od norveške prestolnice Osla so našli ostanke razbitega letala: med trupli ponesrečenih židovskih otrok so našli samo enega čudežno preživelega dečka. — Na Poljskem, v Bolgariji in v vzhodni Nemčiji množično aretacije komunističnih veleizdajnikov. — V zapadnih krogih se vedno bolj širi prepričanje, da je treba nujno pritegniti Nemčijo v zapadne vrste, čeprav se Francozi temu zelo upirajo. — De Gasperi je zaključil razpravo v parlamentu z izjavo, da se stremenje po miru in delu glavna naloga italijanske vlade. Parlament je izglasoval vladi zaupnico; proti so glasovali neofašisti, kvalunkvisti in Saragatovi socialistični disidenti.

SPOMENICA SDZ in SKSZ

Trst, 21. novembra 1949

VARNOSTNEMU SVETU ZDRUŽENIH NARODOV,
LAKE SUCCESS

Podpisani Slovenska demokratska zveza za Svobodno tržaško ozemlje in Slovenska krščanska socialna zveza v Trstu si dovoljujeta predložiti Varnostnemu svetu sledečo vlogo proti odpravi 22 razredov in odpustitvi 22 učiteljev na slovenskih ljudskih šolah britansko-ameriškega pasu STO-ja.

Zavezniška vojska vlada je takoj po svojem nastopu pozitivno rešila samo eno najvažnejših vprašanj tržaškega ozemlja, namreč vprašanje slovenskega šolstva. Spoznala je naravno in osnovno pravico Slovencev do šol v njihovem jeziku. Pod zaščito ZVU so se ustanovile prepotrebnne osnovne šole in nekatere najnujnejše srednje šole. Da slovenski narod na tem ozemlju te šole res potrebuje, pričajo številke.

Navajamo podatke za šolsko leto 1948-49: 3856 učencev v osnovnih šolah in 1412 dijakov v srednjih šolah. Te številke so prepričljivi, zgovornejši in resničnejši izraz slovenske volje do življenja kot kakršne koli volitve, ker ga ne kalijo politične ideologije niti umetno ustvarjeno kratkotrajno razpoloženje v izrednih trenutkih javnega življenja. Iz teh številk nedvomno izhaja želja Slovencev, da se slovensko šolstvo na STO-ju ohrani in po možnosti izpopolni.

1) V šolskem letu 1949-50 je bilo vpisanih na slovenskih ljudskih šolah v britansko-ameriškem pasu STO-ja 3550 učencev, torej 300 manj kot v šolskem letu 1948-49. Leta 1948-49 je bilo na slovenskih šolah 219 učiteljev in leta 1949-50 je bilo nastavljenih 204, torej 15 manj kot lanske leto ravno zaradi manjšega števila učencev. Padec števila učencev je povzročeno od manjšega števila rojstev v letih 1942 do 1945, ko so skoro vsi slovenski moški s tega ozemlja bili z doma, ali po ječah, ali internirani, ali v delavskih bataljonih italijanske vojske, ali pa v partizanskih in četniških oddelih, ki so se borili proti ital. fašistom in Hitlerjevimi nacistom.

2) Kljub temu, da je letošnji padec števila učencev le prehodnega značaja in je že bilo 15 učiteljev manj nastavljenih, je šolska uprava ZVU, ki jo vodi od 23. junija 1949 italijanski profesor Andrej in ne več zavezniški oficir kot poprej, zaprla dne 15. nov. 1949, torej sredi šolskega leta, 22 slovenskih razredov in paralelek ter odpustila 22 učiteljev.

3) Ta za slovensko šolstvo na STO-ju usodepolni ukrep je šolska uprava ZVU skušala opravičiti s tem, da mora ZVU štediti in znižati preračunske izdatke za slovenske šole, zaradi česar mora združiti razrede, ki imajo manj kot 20 učencev.

4) Da se razume ozadje tega ukrepa šolske uprave ZVU je treba vedeti, da vodi italijansko časopisje pod vodstvom italijanske obrambne organizacije »Lega Nazionale« že dve leti hud boj proti slovenskim šolam, ki jih je bila Italija zatrla v letih 1924-1927 in ki jih je ZVU v letu 1945 zopet vzpostavila. Italijani delajo propagando za italijanske šole na vse možne načine in zvaljajo slovenske učence v svoje šole z raznim obdarovanjem učencev, s čimer Slovenci ne moremo tekmovali, ker smo gospodarsko prešibki odkar nam je fašistična Italija uničila ali odvzela vse gospodarske organizacije in denarne zavode.

Propagandi za italijanske šole služi tudi gosta mreža italijanskih otroških vrtcev, dočim je število slovenskih vrtcev nezadostno.

Tako so slovenski starši, ki so prisiljeni podnevi delati izven doma, dajati otroke v otroški vrtec in ker ni slovenskega, vpišejo otroke v italijanski vrtec. S tem je otrok za slovenske šole izgubljen. Dalje se po Trstu zidajo razkošna in modro opremljena šolska poslopja. V ta šolska poslopja se umeščajo samo italijanski razredi, slovenski razredi pa ostajajo nastanjeni po starih zgradbah, tudi zasebnih stanovanjih in nehygieničnih prostorih. Tudi to dejstvo vpliva na preprosto ljudstvo, da raje vpiše svojega otroka v lepo, razkošno poslopje kot v skromno slovensko šolo.

(konec na 2. strani)

zujejo, kakšna so resnična čustva, ki jih do komunizma goji slovenski narod. Njihova neodgovornost je veliko bolj jasna, kot pa je italijanska neodgovornost za zločine fašistične vladavine. Toda tudi če pustimo ob strani tehtanje večje ali manjše odgovornosti se moramo zavedati, da bodo v katerem koli primeru samo nerazgledani in kratkovidni javni delavci krivili cele narode za strahote, ki so jih povzročili njihovi režimi.

Zivimo v času, ko prisostvujemo naporom za vzpostavitev stikov celo med Poljaki in Francozi na eni, ter Nemci na drugi strani.

Kakšen smisel naj ima to in pri vsem tem postopanje italijanske večine, po katerem bi morali vsi Slovenci nositi odgovornost za zločine, ki jih niso povzročili, pod katerimi so sami trpeli in katere so sami obsodili? Ali ni tako postopanje po svojem načinu in končnih posledicah podobno postopanju poveljnikov Ljubljanske pokrajine, ki so samo jačali komunistični pokret?

Zaradi fašizma na eni in komunizma na drugi strani ne sme biti onemogočeno, da bi si dva naroda, ki že stoletja prebivata in trpita na teh tleh, ne mogla podati roke, da potem nadaljujeta svoje sožitje v

Tržaški občinski svet in slovenske kulturne potrebe

Na dnevnem redu seje tržaškega občinskega sveta dne 18. novembra je bila odobritev imenovanja tih pregledovalcev računov in imenovanje upravne komisije občinskega gledališča »Verdi«. Seja je bila zelo važna, ker se je razpravljalo na njej v zvezi z občinskim gledališčem tudi o slovenski kulturi in slovenskih kulturnih potrebah na Tržaškem.

Občinski odbor je predlagal za pregledovalce računov razliskarja izvedenca Josipa Sindellarija, Hugana Castellanija in dr. Gvidona Avanzinija, v upravni svet pa Al. Romanina, prof. Bruna Bidussi-ja, dr. Hubalda Uleigraja in dr. Marcela Franceschinija. Zastopniki M.S.I. so ugotavljali, da niso člani predlaganega sveta dovolj izvedeni v gledaliških zadevah, medtem ko je komunistična skupina zahtevala znižanje cen, tako da bi bilo gledališče »Verdi« dostopno tudi manj premožnim slojem; ista skupina je tudi zahtevala, naj se da občinsko gledališče na razpolago za slovenske gledališke predstave. V tem smislu je postavil svoj predlog tudi zastopnik bibličevcev dr. Dekleva. Pri razpravljanju o tem predlogu se je javil k besedi tudi demokrščan dr. Harabaglia, ki je med drugim izjavil, da je raven slovenske kulture nizka, zaradi česar Slovenci ne potrebujejo gledališča »Verdi«. Dr. Harabaglia je odgovoril naš zastopnik dr. Agneletto, ki je obžaloval, da se na tako neumestnem način podcenjuje slovenska kultura in opozoril občinske svetnike, da je slovenska kultura, čeprav mlada, globoka kultura, ki so jo navdušeno občudovali vsi italijanski umetniki, novinarji, kritiki in pisatelji, ki so v l. 1941 in 1942 imeli priložnost prebrati v Ljubljani in ostalem slovenskem ozemlju, zasedenim po italijanskih četah.

To dejstvo najbolj dokazujejo tedanje italijanske revije in časopisi iz Rima, Milana in Turina, — nikakor pa seveda ne iz Trsta... — ki so prinašali o slovenskem opernem in dramskem gledališču, o slovenski glasbeni, slovesnosti in upodabljalni umetnosti kritične ocene, ki bi bile v čast vsakemu velikemu kulturnemu narodu. Prav posebno so občudovali umetniški čut in strmljenje po stalnem umetniškem vzponu slovenskega naroda, ki je od najvišjih pa tja do najnižih slojev stalno polnilo operno in dramsko gledališče in ostale kulturne domove. Le kdor ne ve, kaj je slovenski narod ustvaril v zadnjih sto letih, more podcenjevati njegovo kulturno življenje in kulturno raven! Naglasil je, da se bodo starejši svetniki še spominjali slovenskega gledališča v tržaškem »Narodnem domu«, »Balkanu« pred prvo svetovno vojno. Ze takrat, pred 35 leti, so imeli tržaški Slovenci svoje stalno operno in dramsko gledališče, ki je odlično vršilo svoje kulturno poslanstvo

do 13. julija 1920, ko so ga fašisti zažgali. Slovenska kultura ni kultura zgornjih nekaj tisočev, marveč ljudska kultura, ki sega globoko v najširše plasti slovenskega naroda.

Danes nimajo tržaški Slovenci niti ene dvorane, niti enega kulturnega kotička, odkar je bilo požgano gledališče v »Balkanu«. Zato je razumljiva in upravičena zahteva Slovencev, da se nam da na razpolago občinsko gledališče »Verdi«, dokler ne bomo imeli v Trstu svojega kulturnega središča s primernim gledališčem.

Oglasil se je nato svetnik dr. Lauri, ki je povzel misli govornikov »vladne večine« in dejal, da ne morejo Slovenci zahtevati, da se jim da na razpolago gledališče »Verdi«, dokler je pri Italijanih še živ spomin na grozote štiridesetih dni po koncu vojne, na fojbe in deportacije. Tudi njemu je odgovoril dr. Agneletto in ga opozoril, da je italijanska javnost v veliki zmeti, če misli, da je treba zavzemati stališče do slovenskih kulturnih potreb v Trstu z vidika omenjenih poveljnih dogodkov. Dr. Agneletto je naglasil, da dolži italijanska javnost po krivem slovenski narod za dejanja onih štiridesetih dni, za katera Slovenci niso odgovorni, saj je bilo tudi mnogo Slovencev pometanih v fojbe in deportiranih! Zato naj iščejo Italijani krivce tam, kjer so. »Ako je bilo dopustno ali ne, kar se je tedaj dogajalo — je dejal dr. Agneletto — ne bomo tu razpravljali; prosim pa mestni svet, da razlikuje med slovenskim narodom in tem, kar se je zgodilo v onih štiridesetih dneh.«

S to jasno in odločno ugotovitvijo je dr. Agneletto še enkrat pred vsjo tržaško javnostjo zavrnil ponudbo italijanskih šovinistov, da bi prikazali svetovni javnosti vse slovenski narod kot maso komunističnih teroristov in ga s tem očrnil v obeh omikanege sveta.

Naravno je, da je odkrita ugotovitev dr. Agneletta spravila ob pamet komuniste okoli »Primorskega dnevnika«, ki bi hoteli, da pade na vse slovenski narod odgovornost za tedanje novo upravo komunističnih mogotcev in političnih komisarjev. Ti od megalomanije in divjanja pijani ljudje so hoteli komunicirati v par tednih v Trstu, pa so s tem svojim brezglavnim poskusom in duševno slepoto dosegli le to, da je morala hrabra jugoslovska vojska zapustiti po 42 dneh Gorico in Trst! »Primorski dnevnik« je lahko ponosen na uspehe svoje komunistične politike!...

Po tej zanimivi in mestoma prav živahni razpravi, o kateri se zaradi pomanjkanja prostora ne moremo obširneje razpisati, je bilo v večini glasov odobreno imenovanje pregledovalcev računov in upravnega sveta občinskega gledališča »Verdi« v Trstu.

Prihodnja seja občinskega sveta je 22. t. m.

Proti krivemu poročanju

Zaradi namerno netočnega poročanja o sejah občinskega sveta, je dr. Agneletto poslal uredniku »Primorskega dnevnika« naslednje pismo, ki ga v prepisu objavljamo:

Trst 21. novembra 1949

Gospod
STANISLAV R ENKO .
Odgovorni urednik
»Primorskega dnevnika«

TRST

Je stvar Vaše uredniške objektivnosti in čuta odgovornosti kako poročate o sejah tržaškega mestnega sveta. Ni mi za to, ako v Vaših poročilih zamolčujete moje govore v mestnem svetu v obrambo slovenskih pravic, ne morem pa trpeti, da one govore in izjave, ki jih izjemoma omenjate, dosledno potvarjate in jim dajete smisel, ki ga niso imele. Tako je spачeno tudi Vaše poročilo v »Primorskem dnevniku« od 19. t. m. o seji mestnega sveta 18. novembra pod poglavjem »Ponovno razkrinkani Agneletto«. Zato Vas pozivam, da na podlagi tu veljavnih zakonov objavite v prihodnji številki Vašega dnevnika na istem mestu in z istimi črkami sledeči popravek:

»Z ozirom na poročilo o seji mestnega sveta od 18. novembra pod poglavjem: »Ponovno razkrinkani Agneletto« objavljamo sledeči popravek, poslan od dr. Agneletta:

1) Ni res, da je neka scena na seji 18. nov. razglašila predsednika »Demokracije« dr. Agneletta, ampak je res, da sem jaz ostal to, kar sem bil od svoje rane mladosti, vedno zvest svojemu narodnemu in demokratičnemu prepričanju, zaradi

katerega sem tudi bil preganjan in celo vojno interniran.

2) Ni res, da sem s svojo izjavo smatral za potrebno, da pojasnim, v čigavi službi izvajam svojo »demokracijo«, ker že zdavnaj vsa naša javnost ve, da sem jaz kakor moji somišljeniki v prepričani službi slovenskega demokratičnega gibanja in slovenskega naroda.

3) Ni res, da sem dejal, da za vse tisto, kar se je po zmaji nad fašizmom pripetilo fašističnim ostanikom, ne nosi odgovornosti slovensko prebivalstvo, ampak sem v svojem odgovoru svetniku dr. Lauriju — ki je dejal, da Slovenci ne morejo zahtevati, da se nam da na razpolago gledališče »Verdi«, dokler je pri Italijanih še živ spomin na grozote 40. dni po končani vojni, da ni za ta dejanja odgovoren slovenski narod, da je bilo tudi dosti Slovencev pometanih v fojbe in deportiranih in da ni prav Slovincem odkrepati njihovih življenjskih in kulturnih pravic zaradi dejanj, ki jih slovenski narod ni zakrivil.

4) Ni res, da sem zagovarjal četnike in ustaše, katerih sploh nisem niti omenil, pač pa sem zagovarjal slovenski narod pred splošno pavšalno obtožbo, da je ves slovenski narod kriv za dejanja v letih 1945, in da sem naglašal, da naj se krivci iščejo tam, kjer so, ne pa delati ves narod odgovornega za to, kar so nekateri storili.

Dr. Josip Agneletto.

Splošna izjava o človečanskih pravicah

sprejeta na 183. seji glavne skupščine Organiz. združ. narodov, 10. 12. 1948

Člen 1

Vsi ljudje se rodijo svobodni, z enakim dostojanstvom in z enakimi pravicami. Imajo razum in vest ter morajo ravnati drug z drugim v bratskem duhu.

Člen 2

Vsakomur so brez razlike priznane vse pravice in svoboščine, ki so navedene v tej izjavi, ne glede na raso, barvo, spol, jezik, vero, politično ali drugočno prepričanje, na narodni ali socialni izvor, imetje, rojstvo ali na kakršni koli drug položaj. Nadalje se ne bo delala nikakoli razlika zaradi političnega, pravnega ali mednarodnega položaja države ali ozemlja, kateremu dotični pripada, pa naj bo ta država ali ozemlje neodvisno, pod varstvom, brez samouprave ali podvrženo kakršni koli omejitvi suverenosti.

Člen 3

Vsak posameznik ima pravico do življenja, svobode in osebne varnosti.

Člen 4

Nihče ne bo podvržen sužnosti ali podložnosti; sužnost in trgovina s sužnji sta prepovedani v vsaki obliki.

Člen 5

Nihče ne bo podvržen mučenju, niti krutemu, nečloveškemu ali poniževalnemu ravnanju ali kaznovanju.

O novem ameriškem veleposlaniku v Jugoslaviji

Ameriški listi soglasno odobravajo imenovanje pomočnika zunanjega ministra Georgea Allena za ameriškega veleposlanika v Jugoslaviji. Vsi listi so prepričani, da je veleposlaniško mesto v Beogradu danes eno izmed najvažnejših na svetu zaradi spora med Titom in Moskvo.

George Allen, ki bo nasledil prejšnjega ameriškega veleposlanika v Jugoslaviji Cavendisha Cannona, ima vse potrebne lastnosti za to novo in odgovorno službo.

Ze od 19. leta dalje je v službi pri zunanjem ministrstvu. Služboval je v Jamajki, na Kitajskem, v Grčiji in Egiptu. Udeležil se je večine mednarodnih konferenc po letu 1943. Bil je podnačelnik oddelka za Bližnji Vzhod pri zunanjem ministrstvu in načelnik oddelka za Srednji Vzhod. Kot veleposlanik v Iranu je častno zastopal svojo državo v vročih dneh diplomatskega spora med Iranom in Sovjetsko zvezo. Od marca 1948 dalje je moral kot pomočnik zunanjega ministra razlagati zunanjo politiko ameriški javnosti ter skrbeti za kulturne odnose z drugimi državami. Vodil je tudi »Glas Amerike«.

Globoko poznanje balkanskih

vprašanj, ki ga je imel prejšnji poslanik Cannon, je mnogo pripomoglo k njegovemu uspehu v Beogradu. Allen morda ni tako pripravljen, toda njegov značaj, njegova osebnost in njegova ljubezen do demokracije mu bodo pomagali, da bo postal tudi on dober veleposlanik.

Ameriški listi pravijo, da mora veleposlanik predstavljati svojo državo, opozarjati in poročati ter imeti vedno pred očmi, da ne gre združenim državam za to, da bi se prilizovale Titu ali podpirale njegovo ideologijo, temveč da pospešijo in podprejo vsak razkol in razpoko v sovjetskem imperialističnem območju. Delo v tej smeri bo glavna Allenova naloga v Beogradu.

Zaradi Titovega spora s Krenljem in zaradi vojnohujskaških dogodkov na obeh straneh, smatrajo ameriški krogi po vsej pravici Beograd za trenutno najvažnejšo prestolnico na svetu. Balkan je še vedno evropska smodnišnica, Tito in Stalin pa se igra z vžigalicami. Posledica tega igračenja utegne biti velik požar, ki lahko zajame ves svet.

SPOMENICA SDZ in SKSZ

Tako se nahajajo Slovenci v polovici XX. stoletja, po zlomu fašizma, zopet nasproti tihemu, toda sistematičnemu poitalijančevanju slovenskih otrok, kar je v očitnem nasprotju z načeli demokracije in človečanskih pravic. In v tem ozračju odreja šolska uprava ZVU, med šolskim letom, zaprtje 22 slovenskih razredov, potem ko je prišel na čelo šolske uprave ZVU mesto zavezniškega častnika italijanski profesor.

5) Slovenski narod, ki je bil pod Italijo od 1927 do 1945 brez vsakršne tudi zasebne slovenske šole, je za svoje šole razumljivo zelo občutljiv in želi, da sedanje šole nadomestijo in pogolobijo vzgojo, ki je bila pod fašizmom zamujena. Zato je občutil kot hudo krivico in diskriminacijo, da je ravno šolska uprava ZVU pričela kot prva varčevati, da prihrani 7 milijonov lir letno ravno pri slovenskih šolah, ko je vendar notorično, da je v Trstu, po vseh državnih in javnih uradih na tisoče nadštevilenega nepotrebnega uradništva, večinoma italijanskih beguncev, in da ni imel doslej še noben predstojnik poguma načeti z odpuščanjem nepotrebnih uradnikov vprašanja prenapolnjenosti uradov.

6) Tudi na italijanskih šolah (Prosek, Nabrežina, Katinara) so razredi z manj kot 20 učenci, ali noben italijanski razred ni bil ukinjen!

7) V tej poveljni dobi je v očitnem interesu ljudskega šolskega pouka in discipline, da so razredi, kjer je to mogoče, manjši, z ne več kot 20 učenci, ker so učenci zelo nervozni, razburjivi in jim gre po glavi vse drugo prej kot učenje.

8) Z redukcijo 22 razredov so bili ustvarjeni razredi tudi s 36 učenci, tako da so učilnice prenapolnjene in higiensko škodljive za učence.

9) Razburjenost slovenskega naroda zaradi ravnanja s slovenskimi šolami je dosegla višek z deputacijo slovenskih staršev k generalnemu ravnatelju za civilne zadeve Eddlemanu dne 17. novembra in z enodnevno protestno stavko vseh slovenskih učiteljev in profesorjev britsko-ameriškega pasu STO-ja brez izjeme 19. novembra.

To vprašanje ni samo vzgojnega, marveč tudi socialnega in političnega značaja. Slovenski narod ne sme imeti vtisa, da ga v Trstu pred očmi ZVU zapostavljajo in diskriminirajo samo zato, ker je slovenski. Ali je vredno za 7 milijonov lir letno globoko užaliti slovenski narod, ki se je boril ves čas druge svetovne vojne na strani zaveznikov proti Mussoliniju in Hitlerju?

Zato se obračamo na Varnostni svet s prošnjo, da dá potrebna navodila Zavezniški vojaški upravi britsko-ameriškega pasu STO-ja v smislu:

I. da se uprava slovenskih šol na STO-ju odcepi od uprave italijanskih šol in pride v neposredno odvisnost od ZVU;

II. da se vzpostavi 22 ukinjenih razredov slovenskih ljudskih šol in zopet namestijo odpuščeni učitelji.

Slovenska demokratična zveza Slov. krščanska socialna zveza

Protest slov. županov STO-ja proti postopanju šolske uprave

Župani slovenskih občin Dolina, Nabrežina, Zgonik in Repentabor zbrani na sestanku dne 24. novembra 1949, najostreje protestirajo proti ukrepu ZVU, s katerim je bilo na slovenskih ljudskih šolah ukinjenih 22 razredov ter odpuščenih 13 in premeščenih 9 učiteljev.

Ta ukrep ZVU je poleg Ukaza št. 183 najgloblje prizadel slovensko prebivalstvo v njegovih narodnih pravicah, ker gre za očitno in namerno zapostavljanje Slovencev. Toliko bolj je obžalovanje vredno, da se ukinjajo sredi šolskega leta razredi, češ da so premajhni, ko je na drugi strani znano, da je v nekaterih italijanskih razredih še manj učencev, pa vendar ni bil ukinjen niti en razred! Ista oblast, ki je pod pretvezo štednje odpuščala 13

slovenskih učiteljev, je nastavila letos 50, lani pa preko 100 začasnih italijanskih učiteljev ne glede na to, da je na italijanskih šolah še itak 300 stalnih učiteljev preko določenega števila.

Da se popravi ta krivica slovenskemu prebivalstvu, podpisani župani zahtevamo, da ZVU takoj preklicuje ukrep o ukinitvi 22 razredov ter o odpustitvi učiteljev.

Istočasno predlagamo, da ZVU končno uredi tudi pereče vprašanje stalne nastavitve tako slovenskih kakor tudi italijanskih učnih moči. Na ureditev tega vprašanja že nad 4 leta zaman čakajo vsi slovenski učitelji in profesorji, kakor tudi vsi oni, ki so bili pod fašizmom iz političnih ali rasnih razlogov odpuščeni.

Slovenski župani STO-ja za enakopravnost slov. jezika

Podpisani župani Devina, Nabrežina, Dolina, Zgonika in Repentabra so na svojem sestanku z dne 24. novembra t. l. v Trstu, po pazljivi preučitvi Ukaza št. 183 ZVU z dne 2. septembra 1949, soglasno uvideli žaljivi značaj tega ukaza napram slovenskemu prebivalstvu področja, ker odreka slovenskemu jeziku značaj uradnega jezika in Slovincem pravico do uporabe materinega jezika v občinski upravi, ako izvažemo pravico, ki jo daje slovenskim občinskim svetovalec štirih občin in tudi tem samo, ko to želijo in izključno iz udobnosti.

Župani so obžalovali dejstvo,

da ZVU vztraja v svoji diskriminacijski politiki proti slovenskemu prebivalstvu, kar more dejansko pospešiti, kakor tudi pospešuje šovinizem na škodo mirnega sožitja tu živčih Slovencev in Italijanov.

Sklenili so pozvati ZVU, naj preklicuje Ukaz št. 183 in naj ga nadomesti z drugimi demokratičnimi pravili, ki naj priznavajo, v duhu ustanovne listine OZN, na katero pristajajo tudi ZDA in Velika Britanija, slovenskemu jeziku značaj uradnega jezika in zagotovijo slovenskemu prebivalstvu pravico do uporabe lastnega materinega jezika v vseh občinskih upravnih področjih.

Svetel žarek

S strahom v srcu so naši prekaljeni šolniki ves čas po vojni zasledovali razvoj in težave našega mladega, a mnogo obetajočega šolstva. Ne zato, ker bi imeli morda strah pred bodočnostjo slovenske šole na Svobodnem tržaškem ozemlju. Saj zato ni več razlogov, čeprav se vanjo trenutno zaletava onemogli srdi nepoboljšljivih laških šovinistov in preračunana, a vendar zelo kratkovidna zavezniška politika v Trstu. Bolj kot teh onemoglih in razpadajočih sil zunanjih sovražnikov so se bali slovenske nesloge in politične razcepljenosti. To so stalno podžigali politični brodolomci vseh svetovnih ideoloških odtokov, ki tu šarjajo po drugi svetovni vojni.

Nad dvajsetletno fašistično tlačenje je sicer izločilo nekaj slabšev iz našega zdravega narodnega jedra, kar je pa le okrepilo zdrave narodne sile.

Enodnevna stavka slovenskih šolnikov pa je spet pokazala kaj zmoreden strjen narod, ki se zaveda svojih naravnih in demokratičnih pravic. Enotnost primorskih Slovencev pri obrambi skupnih narodnih koristi — pri obrambi šole, jezika in kulture — je bil doslej najučinkovitejši opomin Zavezniški vojaški upravi, da je slovenski narod sit obljub in praznih demokratičnih fraz! Ne bo se pustil več slepti in izigravati! Slozna in splošna protestna stavka je dosegla svoj namen! Presenetila pa je tudi italijanske šovinistične kroge, ki so vse svoje načrte gradili na ideološko in politično razcepljenost Slovencev. Bridko so se prevarali in uštel! Uštel! Uštel! se se tudi tisti strahopetci, ki se bojé za svojo revno skorjico kruha. S svojimi koristolovskimi izjavami so se popolnoma razgallili. Revčki ne vedo, da jih vzdržuje slovenski narod, ki bo od slepega podpiral le tiste, ki mu zvesto služijo s srcem in razumom! Zdej ne gre več za vprašanje večjega ali manjšega števila učiteljskih mest, gre za vprašanje vsega slovenskega šolstva in vseh slovenskih ustanov! Zato je jokanje za trenotnimi osebnimi koristimi nevredno slovenskega šolnika in Slovenca sploh. Take ljudi bo narod lahko pogrešal!

Zdej je večina šolnikov razumela za kaj gre! Ta prvi stik je treba izrabiti in poglobiti. S stavko vzporeditveno delo še ni zaključeno, pač pa se je komaj pričelo. To delo ne smejo ustaviti maloštevilni narodni mlačneži, kruhoborci in strahopetci! Na srečo gre za eno samo vidno belo vrano: slovenski profesor, ki v šoli na dan stavke zaman čaka na zavednejše dijake. Mož se ni odzval klicu naroda! S tem se je sam izločil iz seznama pravih slovenskih profesorjev, pa tudi iz narodne skupnosti!

Ukinitev slovenskih razredov in odpuščanje učiteljev je pokazala resno potrebo, da so vsi slovenski šolniki enotni in strnjeni tudi v bodoče, ko gre za narodne in stanovske koristi. Borba bo še težka, gorška in dolga. Enotni nastop vseh slovenskih učiteljev in profesorjev je bil le prvi razveseljivi pojav po vojni, prvi svetel žarek v dosedajših temni, polni sovraštva, hinavščine in političnega fanatizma.

Zasedanje obč. sveta v Nabrežini

Tretja seja jesenskega zasedanja občinskega sveta v Nabrežini je bila v ponedeljek dne 21. t. m. Po čitanju zapisnika zadnje seje v slovenskem in italijanskem jeziku so prešli svetniki na dnevni red, to je na razpravo o občinskem preračunu. Ker po zakonu župan ne more predsedovati občinski preračunski seji, je prevzel predsedstvo najstarejši občinski svetovalec g. Mariz za Josip. Predno je podal besedo poročevalcu g. Terčonu je predsedujoči iznesel razne pripombe in vprašanja k preračunu. Odgovorila sta mu občinski tajnik in poročevalce sam. Nato so svetniki prešli k razpravi o preračunskih dohodkih. Pri najemnih občinskih karnolomov so sprejeli predlog svetovalca Rukina, naj se občinski odbor zaima, da bi dosegel večjo najemnino, da bi dosegel večjo najemnino za leto 1950. Poročevalec mu je odgovoril, da je o tem občinski odbor že razpravljal in da bo napravil, kar mu bo mogoče. Pri občinskih davkih in pristojbinah se je razvil dalje razpravljanje, v katerem so posegli razni svetovalci: predsedujoči Marizza, Rukin, Terčon Ivan in Pertot Lambert. Svetovalec Terčon iz Mavhinj se je pritožil, da občinski davki niso pravilno razdeljeni, posebno kar se tiče pogorelih vasi. Predlagal je, da ako ni mogoče tega davka znižati, naj bi vsaj kmečkim sinovom izstavili delavske knjižice, da bi bili tako vsaj nekaj časa zaposleni, kar bi mnogo pomagalo kmečkim družinam. Dalje je tudi omenil, da družinski davek na kmete ni sorazmerno odmerjen z ozirom na trgovce in mesarje. Sprejeli so njegov predlog, da se bo občinska komisija za davke zanimala za odpravo teh nedostatkov. Občinski svetovalec Pertot Lambert je tudi omenil, da tudi razmerje med delavci in uradniki na eni strani ter trgovci, obrtniki, industrialci (Dajle na 4. strani)

Običaji ob priliki „zahvalnega dneva“

»Thanksgiving Day« (zahvalni dan) je zelo priljubljen praznik Združenih držav, ki ga proslavljajo po izročilu z molitvijo, pa tudi s svečanimi pojedinami. Vsako leto najavi predsednik Združenih držav s proglasom dan te svečane proslave, ki pade na zadnji četrtek novembra. Letos je ta dan 24. novembra.

»Dan zahvala« je podoben prazniku jeseni, ki ga praznujejo s proslavljanjem sadov zemlje v Angliji, vendar ima v Združenih državah večjo važnost, ker ga v svečanosti prekaša le božični dan in ker za ta dan potujejo Amerikanci od daleč k svojim rodbinam, s katerimi hočejo skupno prebiti praznik. »Zahvalni dan« proslavljajo z obredi v vseh cerkvah, v najenostavnejših iz dobe naseljevanja v Novi Angliji, kjer so začeli proslavljati ta praznik, pa tudi v velikih katedralah. Oltarji so okinčani s poljskimi prideleki: pšeničnimi klasi, sadjem in drugimi rastlinami. Po verski svečanosti se zberejo državljani za domačo mizo k skoraj največji pojedini v letu, pri kateri je glavna jed s kostanjem polnjeni pečeni puran, nadalje pa nudijo poleg drugega slaščice, sadno torto in sadje. Puran je običajna jed na vseh mizah, od predsednikove pa do miz navadnih državljanov. Kot na božični dan dobivajo tudi ta dan revni in zapuščeni darila. Pred obedom molijo v mnogih hišah. Vse delo v državi počiva: državni uradi, trgovine, tovarne mirujejo. To je predvsem dan molitve, vse cerkve so polne in vsi priznavajo duhovni pomen tega praznika. Pa tudi narava se očitno udeležuje te proslave, ker se je odela v svojo jesensko krasoto.

»Zahvalni dan« je s svojimi običaji ohranil značaj, ki ga je dobil pri svoji prvi proslavi. Ta proslava sega v leto 1621 in je imela svoje porenje v strašni zimi prejšnjega leta, v kateri je nad polovico naseljenecv Massachusetts — ki so kmaj prišli v novi svet — podleglo lakoti in mrazu; naslednji pomlad se je del preostalih odločil vrniti v Anglijo, drugi pa so vztrajali v Novi Angliji in opravili setev, pri kateri so zlasti tudi posejali turščico, domačo rastlino Amerike. Njihovo vztrajnost je poplačala bogata žetev, tako da so se v novemburu naseljeneci zahvalili Bogu za obilni pridelek, pa tudi za miroljubno ponašanje Indijancev rodur Wampanoag, ki so pod svojim glavarjem Massasoitom pomagali naseljencem.

Ti naseljeneci, ki so znani v zgodovini Amerike kot »romarjci« (»Pilgrims«), so zapustili zaradi verskih sporov z anglikansko cerkvijo Anglijo leta 1608 in se preselili na Holandsko. Tu so bivali več kot deset let v bližini Leyde, nato pa jim je Virginijška družba dovolila preselitev v Novi svet. Pod vodstvom Jurija Carverja se je vkrcala julija 1620 stotina teh ljudi na ladji »Mayflower« in »Spedwell«. Ko so prispeli v Plymouth na Angleškem, so morali drugo ladjo, ki ni držala več vode, zapustiti. Dne 6. septembra so nadaljevali naseljenci potovanje v Ameriko samo z ladjo »Mayflower«.

»Zahvalni dan« so naseljenci »Nove Anglije« nato stalno proslavljali, leta 1789 pa je Jurij Washington, prvi predsednik Združenih držav proglasil uradno državno proslavo tega dne za tisto leto. »Zahvalni dan« so proslavljali tudi

leta 1815 v proslavo konca vojne 1812. Leta 1864 pa je postal končno ta dan vsakoletni praznik za vso državo in kot takega so ga priznale tudi cerkvena oblastva.

»Zahvalni dan« ima tudi svoje vesele strani. Mladi navihanci se ta dan zbirajo v skupine, oblačijo v obleke odraslih in si poslikajo na razne načine obraze ter tako hodijo po deželi in po mestih in zvonijo po hišah ter prosijo darov. Tako zbirajo sadje in slaščice na deželi, v mestu pa dobijo denar. V mestih so često tudi gledališke predstave in športne prireditve. »Zahvalni dan« je v vsakem pogledu priljubljen praznik Amerikancev, ki je bogat po svojem duhovnem pomenu ter se odlikuje po priskrbi gostoljubnosti.

Pevski koncert „Jadrana“

V nedeljo 13. t. m. je Nabrežina zopet doživela lepo in pomembno slovensko kulturno prireditev. Naši marljivi »Jadranašci« so pod vodstvom pevovodje Hareja in s sodelovanjem gospe Milene Cekutove in opernega pevca prof. Marjana Kosa priredili svoj prvi samostojni pevski koncert. Slovenci na STO-ju jih že poznamo z raznih drugih kulturnih prireditev. Našim ljudem so ostali v lepem spominu še s preteklega »Jesenske veselice« na Opičinah. Dokaz temu je bil nedeljski obisk, ki je napolnil nabrežinsko kino-dvorano do zadnjega kotička. Skoda, da je dvorana premajhna in da je bil zato mnogim prikrajšan ta glasbeni užitek.

Zaustavimo se nekoliko pri sporedu. Naj nam mladi pevci kakor tudi pevovodja dovolijo par nasvetov, ki bodo pripomogli k tehničnemu in izvajalnemu izboljšanju zbora.

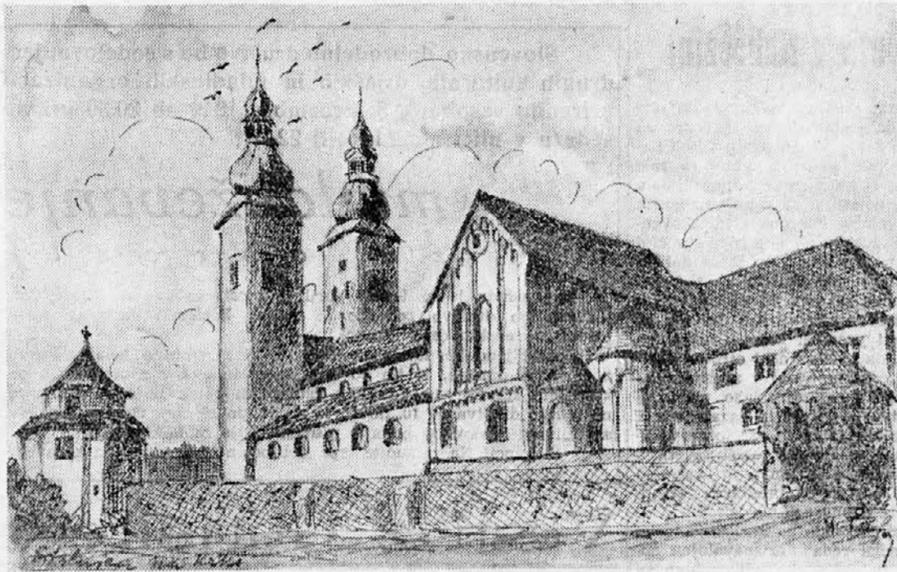
Drugi tenori so šibki in ne pridejo do izraza v skupni harmoniji, zato če je le mogoče, naj se jih okrepi vsaj za en glas. Basji, posebno prvi so še malo trdi. Najbolj se to opazi pri unisono partijah. Nastavek glasu ni siguran, slišati je majhen glisando do določenega tona. To negotovost nastavka je bilo opaziti tudi pri prvih tenorih ob začetku pesmi »Vasovalec«.

Ker zbor še nima izvežebanih solistov, priporočamo, da bi vedno pri pomembnejših prireditvah povabili k sodelovanju potrebne soliste.

Priporočljivo bi bilo tudi ne tako nenadno kratko sekanje besed, kot je bilo slišati pri besedi »Klobuk«.

Vemo pa, da bodo te male pogrške z dobro voljo pevcev in s spodobnostjo marljivega pevovodje Hareja kmalu odstranjene in da bomo v kratkem lahko še bolj ponosni na mali, ali cenjeni zbor slovenskih akademikov.

Izgovorjava, posebno slovenskih pesmi, kakor tudi interpretacija je zelo dobra. Lep vtis je napravil zbor tudi s tem, da je izvajal celotni spored brez notnih partitur. Pesmi, ki so bile nagrajene z navdušenim plaskanjem, so sledeče: »Sočje«, »Vasovalec«, »Na srčku bolane« (ponovljena), »Lipa« in »Vse mine«. Višek pa je dosegla makedonska pesem »Bole ni leži«, ki so jo morali mladi pevci ponoviti.

STOLNICA NA KRKI - KOROSKA

KULTURA

Odlična interpretacija, mehko in nežno zapeti pianissimi.

Vsa pohvala pa gre gostom: gospe Mileni Cekutovi in prof. Marjanu Kosu.

Pesmi »Tožba« in »Pogled v nedolžno oko«, sta bili srečno izbrani za mli, a vendar prodorni glas gospe Cekutove, za katero je škoda, da se ne posveti študiju solopetja. Operni baritonist prof. Kos je pa pokazal, da je res pevec in po duši umetnik. Preprosta slovenska narodna »Spomlad prav lužno je«, je občinstvo tako navdušilo, da je zahtevalo ponovitve. Ali namesto ponovitve smo slišali »Mornarja«, ki je bil vreden svojega izvajalca.

Skoda, da spremljevalec prof. Ludvik Klakočar ni prišel zaradi slabega klavirja do popolnega izraza.

Omenimo naj še štiri harmonikarje, ki bi pod skrbnim vodstvom lahko dosegli lepe uspehe.

Spored je bil pazljivo in okusno sestavljen, uspeh zelo zadovoljiv, zato svetujemo ponovitve celotnega koncerta še v kakem drugem kraju.

L. S.

A. Černigoj je zopet razstavljal

Kulturno izživljanje tržaških Slovencev je zopet bogatejše za velik umetniški dogodek.

Zaključena je razstava akademskega slikarja A. Černigoja. O razstavi so se kritično razpisali vsi važnejši tržaški dnevniki in tedniki v slovenskem in italijanskem jeziku, s čimer so dokazali — ne glede na nadvse laskavo strokovno oceno razstavljenih del — da je razstava močno odjeknila v tržaških umetniških krogih.

Zato danes ne bomo pisali o razstavi s strokovnega in umetniškega vidika, marveč z zorišča našega preprostega človeka, ki vidi v kulturnem uveljavljanju svojih sorborec in razumniških vrst močno oporo za splošni dvig našega življa na Tržaškem.

A. Černigoj daje to nujno oporo našemu človeku! Ko stopiš v razstavno dvorano s Černigojevimi umetninami takoj opaziš, da nisi zašel po nemarnem v skrivnostno sobano, ki ti jemlje dih in vid z nerazumljivo umetnostjo v nerazum-

ljivi igri luči in barvnih odtokov. Ko stojiš pred Černigojevimi olji, akvareli in perorisbami čutiš, da doživljaš nekaj, kar ti ni tuje, nerazumljivo, strašno vzvišeno in mnogokrat celo odbijajoče; čeprav nisi še nikoli bil na nobeni slikarski razstavi, veš že na prvi pogled, da gledaš in občuduješ dela svojega človeka! In s tem je A. Černigoj dosegel svoj namen, ker je njegova umetnost narodna, posvečena lepoti naše zemlje in našega morja, delu našega človeka. S tem zasluži Černigojeva umetnost tudi priznano mesto v sodobni mednarodni slikarski umetnosti, ki ga je sprejela po težki in burni poti iz Monakovega skozi Ljubljano v Trst.

Prekipevajoče mladostne monakovske sile in umetniške udarnosti se je Černigoj v Ljubljani umiril in v Trstu našel samega sebe v objemu slovenske domačnosti in lepotnem žaru naše zemlje. Umirjeni umetnik more s tem tudi mirneje presojati naše domače življenje, ki ga tarejo strašni mlinski kamni povojnega evropskega življenja.

Da je A. Černigoj zares hotel približati narodu svojo umetnost in da je zavestno v svoji zreli dobi dvignil svojo umetnost na visoko narodno doživljeno raven, nam potrjuje njegove uvodne besede v razstavnem seznamu.

J. J.

Slovenski ornament (B. Grom)

Narodni ornament kot izraz ljudskega prvobitnega umetniškega in estetskega čuta je bil dolgo časa nekaj, kar ni moglo najti prave veljave. V svetu z bogatimi umetniškimi razmahom mu je bilo odkazano skromno životvarjenje, ki je vedno bolj zamiralo in prehajalo v pozabo. Morda ga je »odkril« in mu odkazala pravo mesto, ki ga po pravici lahko ima, šele reakcija na vse boljse pojave, ki so dobili izraza skoraj v vseh panogah umetnosti. Danes je omalovaževanje narodnega ornamenta vsekakor že za nami. Zavzel je pomembno in častno mesto v vsaki narodni umetnosti. Tudi Slovenci so v tem pogledu napravili že marsikaj.

Prof. Sič, Karlovšek, Vurnik, Santel, Novak in drugi so posvetili

slovenskemu ornamentu precej pozornosti, ga v mnogem že temeljito obdelali ter predstavili domači in tuji javnosti.

Te dni pa smo dobili v tem pogledu nov in lep prispevek. V Trstu je v samozaložbi izšla lična zbirka akademskega slikarja — domačina Bogdana Groma »Slovenski ornament«. Dve istočasni izdaji (slovensko-francoska in angleško-francoska) bosta dostojno predstavili slovenski ornament iz Primorske, Dolenjske in Stajerske, kjer je avtor osebno nabiral to blago, tudi v širšem svetu.

Zbirka Bogdana Groma, ki se v zadnjem času dostojno uveljavlja med nami kot samonikel slikar, ilustrator itd., predstavlja prvi zvezek obsežnejše folkloristične zbirke, ki jo obeta avtor. V kasnejših zvezkih misli zajeti še slovensko kmetstvo in ribiško orodje, narodne noše, razno okrasje, pregovore in druge, kjer smo v resnici še zelo pomanjkljivi.

Prvi zvezek, ki leži pred nami, ni razkošna zbirka, je pa vsekakor izvirna in lična ter prav nič ne zaostaja za drugimi primerki vedno lepo in okusno opremljene slovenske knjige, katero nam je mnogokrat zavidal že marsikateri večji narod. Na mehkem sivem kartonu se vrsti 23 ročnih konturnih in štirbarvnih litografij, ki so vse osebno delo avtorja.

Slovenski ornament — kakor vsak ornament — ni v pogledu osnovnega predmeta, ki ga zajema, bogve kaj pestro in raznolika. Sloni na podajanju tega, kar je ljudskemu umetniku najbližje bodisi v naravi ali pa v čustvovanju. Močno pa je razgiban v izvedbenih in načinah. V tem pogledu pa nam ne odkriva samo ravnih ornamenta, ampak tudi stopnjo širše ljudske kulture, pa naj gre samo za krajevno in pokrajinsko, ali pa vsenarodno.

Bogdan Grom se je lotil podajanja slovenskega ornamenta popolnoma sistematično. Uvodni listi njegove zbirke predstavljajo genetično in organsko analizo našega ornamenta, kateri slede nato manj, potem pa bolj zamotane kompozicije. Med osnovnimi sestavinami zajema razne liste, popje in tulipane, nageljčke, grozde in razne druge cvetove, prehaja nato na srca in razne vejice, končuje pa ta prvi del z bordurami. Sledečim kompozicijam, ki zavzemajo enajst

MIMOGREDE

Ljudska oblast

»Tako je predsednik odbora v Bosanski Dubici neki Jusuf Travljanik, ki je bil ustaški policaj v zemunskem taborišču, kjer se je odlikoval po pretepanju in ovajanju interniranih. Po direktivi Ozne je bil sprejet v Partijo in nameščen v okrajnem trgovskem podjetju. V istem kraju je član komiteta titovske partije neki Adžić, ki je bil ves čas vojne SS-ovec in oficir Modre divizije. Danes pa daje karakteristike starim borcem kolikor jih je še na svobodi. Mladino vodi v tem kraju znani ustaš iz taborišča Jasenovac A. Orozović, ki je bil lani sprejet v Partijo. Taki primeri so iz dneva v dan pogostejši tudi po drugih krajih.«

To očitajo naši kominformisti Titovi politiki. Pri tem pozabljajo, da postopajo njihovi Sovjeti v Romuniji, Madžarski in posebno v Vzhodni Nemčiji po prav istih pravilih. Med bišimi skrajneži, onemogočenimi pred vsemi in pred vsakomur, najde komunistem stob najvdanejši material. Ne pravi zam francoski pregovor: skrajnosti se dotikajo! Tudi v Trstu je mnogo primerov vnetih črnosrajčnikov, ki so se prelevili v rdečkarje.

Zasluzen mož

Pretekli teden so tržaški dnevniki v skromni obliki objavili vest, da je bil v Mestre pri Benetkah aretiran neki Gino Monaco, bivši poslovodja Lege Nazionale v Trstu. Obdolžen je, da si je, izkoriščajoč svoj položaj, prilastil 7 milijonov lir društvenega denarja.

Nekateri namigujejo, da je to v zvezi z lansko sladkorno afero, drugi pa se vprašujejo kako to, da drži Lega Nazionale svoj denar v Benetkah in ne v Trstu. Pa še tako velike zneske! Reveži res niso.

Kaj bi neki napravila »Legas« in vsa njena kričana časopisna svojata, ako bi se podobna poverba dogodila v kakem drugem taboru. Tako pa: vse tiho je bilo!...

Litografskih odtisov, dodaja tudi geometrične razčlembे podanega ornamenta, kar bo zelo koristno zlasti za šole, vezilje itd., kjer bo njegova zbirka, ki jo toplo priporočamo, gotovo naletela na dober odziv.

Končna ocena Gromovega »Slovenskega ornamenta« je lahko samo pozitivna. Morda bi si želeli poleg več ali manj lapidarnega kazala, ki spremlja poedine litografske posnetke in podaja samo osnovno motivacijo, še malo obširnejega kažipota v slovenski ornament. To bi bilo na mestu zlasti za tužino, kateri se predstavlja naš ornament kot popolnoma nekaj novega. Za zadevno vsaj skromno tolmačenje kot »priloga k vsaki knjigi je vsekakor še vedno čas. Če se bo avtor odločil za to in enako opremlj tudi ostale zvezke zbirke, ki jo obeta, utegnemo dobiti Slovenci res vzoren almanah naše ljudske umetnosti. Prepričani smo, da bo naš človek rad segel po novi knjigi in s tem pokazal, da zna ceniti nesebično pobudo mladega umetnika.

B. D.

George Orwell

1984 (4)

LETO

Winston je spet pogledal na dnevnik. Odkril je, da je medtem, ko je razmišljal, avtomatično pisal po dnevniku stavek za stavkom. En sam stavek, vedno znova, z lepimi, velikimi črkami: DOL Z VELIKIM BRATOM!

Ni si mogel kaj, toda kar zabeleži ga je bilo je prav za prav neumno, kajti čekanje teh besed ni bilo nič bolj nevarno kot začetni dnevnik. Za trenutek ga je imelo, da bi iztrgal pokvarjene strani in opustil sploh vso zamisel dnevnika.

Vendar pa tega ni napravil, ker je vedel, da bi bilo nesmiselno. Če je napisal DOL Z VELIKIM BRATOM, ali pa ne, je bilo vseeno. Miselnopolica bi ga dobila ravno tako. Napravil je — in napravil bi bil, čeprav ne bi nikoli nastavljal peresa na papir — osnovni zločin, ki je vseboval v sebi še vse ostale zločine. To je bil miselni zločin, kakor so mu pravili. Miselni zločin je bil zločin, ki ga ni bilo mogoče vedno prikrižati. Lahko si se

nekaj časa, morda tudi leta uspešno zmikal, toda bil si gotov, da te bodo slej ko prej dobili.

Dogajalo se je vedno ponoči — aretacije so se brez razlike dogajale ponoči. Nenadno so te vrgli iz sna, surova roka te je streljala za rame, v oči so ti svetile svetilke in okoli postelje je bil strujen krog resnih obrazov. Običajno ni bilo nikake razprave in nikakega poročila o aretaciji. Ljudje so enostavno izginjali. Tvoje ime so odstranili iz seznamov; vsaka sled o tvojem nekdanjem obstoju je bila zabrisana. Bil si odstranjen, uničen, likvidiran: običajna beseda za to je bila vaporiziran.

Winston se je vsedel v stolu nekoliko nazaj. Pograbila ga je nekakšna histerija. Odložil je pero. Ze v naslednjem trenutku pa se je neznanako zdrnil. Na vrata je namreč potrkalo.

Zel v praznem upanju, da bo ti, ki je bil, spet odšel, je obesdel tiho kot miška. Ne — trkanje se je ponovilo; zdaj bi bilo najslabše, če

bi še odlašal. Srce mu je razbijalo na vso moč, toda njegov obraz je bil iz dolge navade brzkone popolnoma brezizrazen. Teško je vstal ter šel odpirat vrata. V trenutku pa se mu je po vsem telesu razlil topel val olajšanja. Pred njim je stala brezbarvna, izžeta žena z razmršenimi lasmi in naguban obrazom.

»Oh, tovariš, je pričela z žalostnim jokajočim glasom, »zdelo se mi je, da sem slišala, da si prišel domov. Ali bi bil tako dober in prišel k nam ter malo pogledal kuhinjski lijak? Zamašil se je in ...«

Bila je gospa Parsons, žena sosedu iz istega nadstropja. Stara je bila kakih 30 let, toda kazala jih je mnogo več. Parsons je bil Winstonov soursadnik na Ministrstvu resnice. Bil je debelušast, a deloven človek, vendar pa zaprepaščujoče zabiti — eden izmed tistih popolnoma zaverovanih in predanih hlapcev, od katerih je bila še bolj kot od Miselne policije odvisna trdnost stranke.

Winston ji je sledil po hodniku. Ta amaterska popravlila so bila skoraj dnevna vznemirjanja. Domovi so bila stara stanovanja, zgrajena okoli leta 1930 in so seveda že razpadala. S stropa in sten je stalno odpadal omet, streha se je podajala vsakokrat, kadar je za-

padel sneg in centralna kurjava je vedno, kadar sploh ni bila iz razlogov štednje popolnoma ustavljena, delovala samo s polovično paro. Vsa popravila, razen tistih, ki si jih lahko opravil sam, so morali odobriti oddaljeni komiteji, ki pa so stvari zavladevali, tako da si prišel do nove šipe običajno takole v dveh letih.

Parsonsovo stanovanje je bilo večje od Winstonovega in zamenjano na popolnoma drug način. Vse je bilo okrušeno in izmalice, no, kakor da bi bila stanovanje ravnokar obiskala nekakšna velika in nasilna žival. Po tleh je ležala razna športna oprema — hokejske palice, baksaške rokavice, počena nogometna žoga, par prepotenih kratkih hlač, po stenah pa so bile obešene rdeče zastave Lige mladincev in Vohunov ter velik lepak Velikega brata v naravnih velikosti. V zraku je visel običajni duh po kuhanjem zelju, ki ga je bilo v ostalem polno vse poslopje. V eni izmed sob je nekdo z glavnikom in listom toaletnega papirja skušal posnemati melodijo vojaške korčarice, ki je prihajala iz telekontrolorja.

»Otroci so«, je rekla gospa Parsons in nemirno pogledala proti vratom. »Danes niso bili zunaj. In seveda...«

Imela je navado, da se je sredi stavka prekinjala. Kuhinjski lijak je bil skoraj do roba poln umazane in smrdelce zelenkaste vode. Winston je pokleknil in si ogledal koleno odtočeno cevi. Sovražil je to delo in sklanjanje, ker ga je skoraj vedno posilil kašelj.

»Ali imate kakšen ključ za odvijanje matica«, je vprašal.

»Kakšen ključ, je oklevajoče odgovorila gospa Parsons. »Ne vem... skoraj gotovo... Morda imajo otroci...«

Iz dnevene sobe se je zaslislalo korakanje in ponovno igranje na glavnik. Gospa Parsons je odšla v drugo sobo in se res vrnila s ključem. Winston je izpustil vodo in z gnusom odstranil šop človeških las, ki je bil zamašil odtočno cev. Očistil si je roke, kolikor je pač mogel v mrzli vodi iz pipe, potem pa stopil v dnevno sobo.

»Rok« kvišku«, je zavpil divji glas.

Otroka sta bila v trenutku okoli njega.

»Zdajalec! Miselni zločinec«, sta kričala, pri čemer je deklica stalno posnemala svojega brata. Gospa Parsonova je z očmi nervozno švigala od Winstonu na otroka.

»Tako hrupna postaneš«, je rekla. »Razočarana sta, ker si nista mogla iti ogledat obešanja. Zaradi tega sta takšna. Jaz sem preveč zaposlena, da bi šla z njima, Tom pa ne bo pravčasno prišel z delom. Winston se je spomnil, da bi morali ta večer v parku obesiti nekaj evrazijskih ujetnikov, ki so bili krivi vojnih zločinov. To se je dogajalo približno enkrat na mesec in je predstavljalo zelo priljubljeno zabavo. Otroci so vedno sitnari, naj jih vzamejo s seboj.«

Winston se je poslovil od gospe Parsonove in stopil proti vratom. Ni pa se naredil pet korakov po hodniku, ko je začutil na tilniku boleč udarec. Hitro se je okrenil in še je lahko videl, kako je gospa Parsonova spet potisnila sina, ki je imel v rokah fračo, nazaj v stanovanje.

»Goldsteina«, je zavpil dečko, ko so se za njim zaprla vrata. Bolj kot to pa je Winstonu presunil izraz nemočnega strahu, ki se je odražal na sivem ženinem obrazu. (Se nadaljuje)

Zasedanje občinskega sveta v Nabrežini

in mesarji na drugi strani ni pravilno. Nekateri iz teh kategorij plačajo premalo davka z ozirom na delavce. Tudi njegov predlog bo upoštevan. Pri občinskih užitnih je predsedujoči g. Marizza omenil, da se mu zdi prenizka. V tem pogledu je občinski tajnik podal obširnejša pojasnila. Končno je bil sprejet predlog o preračunskih dohodkih kakor ga je sestavil občinski odbor.

Prešli so nato na razpravo o preračunskih stroških. Vsaka postavka je prišla posebej v pretres. Toda tudi preračunski izdatki so bili odobreni z izjemo izdatka za dva poljska čuvaja; tako ostane kot dosedaj le en čuvaj za vas Nabrežino. Nato so bile iznesene še druge pripombe k izdatkom. Naš svetovalec Pertot Lambert je opozoril upravo občine, naj strogo pazi, kdo porablja vodo iz javnih vodovodov. Zgodilo se je namreč primeri, da rabijo zasebniki vodo, katero plačuje občina za svojo obrt. V tem primeru naj bi se tem določil primeren prispevek za rabo vode, ker predvideva občina za to postavko čez en milijon lir izdatkov. Po daljši razpravi so sklenili sprejeti predlog g. Pertota. Tudi glede bolniških računov je isti svetovalec dal razne opombe, ki jih bo morala bodoča občinska komisija upoštevati pri svojem delu. Glede delovanja zdravnik in živinozdravnika je predlagal poročevalec, naj bi

občinski svet dal nalog, da bi oba določila stalne dneve in uro za njuno delovanje v raznih vaseh naše občine. Glede izdatkov za šole in vrtnice sta župan in tajnik dala razna pojasnila na vprašanja naših svetovalcev. Posebno glede slovenske industrijske šole v Nabrežini je župan pojasnil, da je že dal na razpolago šoli gradivo, da si uredi dva nova razreda. Glede slovenskega otroškega vrta v Devinu so sprejeli predlog, naj se odbor zana, da bi slovenski otroci iz Stivana posebno sedaj v zimskem času imeli na razpolago prevozna sredstva za v šolo in nazaj domov. Ko so bile izčrpane vse točke v pogledu izdatkov so prešli svetniki na glavno glasovanje, pri katerem je bil od odbora predlagani občinski preračun soglasno sprejet.

Prešli so nato na naslednjo točko dnevnega reda: priznavalna županu in občinskim odbornikom za njihovo delo v korist občine. Tu se je župan odzdravil in predal predsedstvo svojemu delegatu g. Terčonu. Po daljši razpravi, katere so se udeležili skoro vsi občinski svetovalci, je bil sprejet predlog, da se prizna županu za zelo obširno delo, ki ga opravlja pri občini, znesek 40.000 lir mesečno, občinskim odbornikom pa 700 lir za vsako sejo občinskega odbora. S tem je bila tretja seja občinskega sveta zaključena. Prihodnja seja bo v ponedeljek 28. t. m.

Vesti s Tržaškega

Opozorilo

Vse naše čitatelje, ki so italijanski državljani, obveščamo, da 30. t. m. zapade nepreklicno rok za prijavo premoženj v Jugoslaviji!

Uvoz surovin

Tvrdke, ki nameravajo uvažati surovine in stroje za industrijske namene v prvem četrtletju 1950 v okviru Evropskega obnovitvenega načrta na anglo-ameriškem področju Svobodnega tržaškega ozemlja, morajo vložiti prošnje pri programskem oddelku ZVU, Ljudski dom (Casa del Popolo), soba 163.

Prošnje je treba predložiti samo za uvoz strojev, strojnih delov za zalogo, nadomestnih delov in tistih surovin, namenjenih za predelavo, ki jih uvoznik potrebuje za dokončno izdelovanje izdelkov.

V okviru Evropskega obnovitvenega načrta ne bodo sprejemali tistih prošelj za industrijsko blago, katerega namerava uvoznik porabiti v kupcijske namene. Trenutno ne sprejemajo prošelj za krajevni uvoz živil v okviru Evropskega obnovitvenega načrta.

Skrajni rok za vlaganje prošelj je 26. november 1949.

Zatiranje borovega prela

Urad za poljedelstvo in ribištvo pri ZVU je opozoril vse lastnike borovih gozdov, vrtov, parkov in borovih nasadov, naj začnejo s pripravami za letno obvezno kampanjo za zatiranje borovega prela (spruce sawfly del pinos), ki bo trajala od 15. decembra do 15. januarja 1950.

Opozorjamo vse lastnike na obstoječe zakone, ki se tičejo zatiranja tega mrčesa in na dejstvo, da se kršilci teh predpisov kaznujejo po zakonu. Zatiranje mrčesa se bo izvršilo na lastnikove stroške.

Opozorilo navaja, da je najbolj učinkovit postopek za zatiranje tega gozdnega škodljivca, če ga izločimo pri korenini — pri njegovih gnezdih. Te je treba sežgati ali pa, če je to potrebno, odsekati okužene veje na drevesu.

Obvestila v zvezi z ohranjanjem gozdov ali o najboljšem postopku za zaščite rasti borov na anglo-ameriškem področju Svobodnega tržaškega ozemlja, daje gozdarski odsek policije Julijske krajine v ulici Cologna št. 6.

Komorni pevski zbor „Škrjanček“ pod vodstvom Ludvika Klakočerja priredi v petek, 25. novembra ob 20. uri

KONCERT

slovenskih narodnih in umetnih pesmi

o kinu na Opčinah

SPORED:

Na sporedu so dela in harmonizacije skladateljev: Emilia ADAMICA, Marka RAJUKA, Oskarja DEVA, Frana FERJANČICA, Mateja HUBADA, Ivana IPAVCA, Petra JERBE, Ivana OCVRKA, Stanka PREMRLA, dr. Antona SCHWABA, Matije TOMCA.

S solističnimi točkami nastopita sopranistka Milena CEKUTOVA in baritonist Marjan KOS. Koncertni spored bo povezan z umetniško recitacijo vmesnega besedila.

Prijatelji slovenske pesmi in besede — ne zamudite tega umetniškega užitka!

Slovensko dobrodelno društvo bo s sodelovanjem drugih kulturnih, dijaških in mladinskih organizacij priredilo v soboto, 3. decembra 1949 ob 20.30 uri, na sedežu v ulici Machiavelli 22-II

miklavževanje

z a o d r a s l e

Na sporedu je razdelitev daril in prosta zabava s plesom. Cisti dobiček bo društvo podarilo za nakup koristnih daril za revne otroke slovenskih osnovnih šol.

Poskrbljeno bo za dobro kapljico in za okusno jedajo. Pakete z darili za odrasle, ki jih bo delil sam Miklavž v nebeškem in peklemskem spremstvu, oddajte v četrtek in petek 1. in 2. decembra, na sedežu društva od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. Opremite pakete s čitljivimi naslovi in oddajte pismene želje za Miklavža.

Slovinci! Ne zamudite lepe dobrodelne prireditve in zabave!

Vesti z Goriškega

Električni tok

Po določilih komisarja za elektriko ne smejo rabiti toka ob ponedeljkih, torkih in sredo od 7. ure zjutraj do 6. zvečer sledeče občine: Gradišče, Fara, Romans, Zakraj, Poljano, Ronki, Tržič, Sv. Peter ob Soči, Skocijan, Turjak, Starancan, Doberdob in Sovodnje. Ob četrkih, petkih in sobotah v istem času pa sledeče: Krmin, Koprivno, Marjan, Dolenje.

Ker ima goriška občina svojo električno silo, je uporaba dovoljena v meji zmoglosti obstoječega industrijskega obrata, toda proti plačilu 5 lir za kilovatt v industrijskih obratih in na preseku uporabe ter 15 lir v zasebnih prostorih.

Krmin

Pred kratkim je obiskal slovenske šole v Krminu g. ravnatelj Leban, ki je zopovedal, da otroci italijanskega očeta ne smejo posecati slovenskih šol tudi če je mati Slovenka. To čudno prepoved je utemeljeval s predpisi zakona, ki ne obstoja. Ko mu je neka mati očitala krivico je dejal, da je dobil tak ukaz od svojih predstojnikov. To čudno ravnanje šolskih oblasti do naših šol je le člen v verigi gonje proti slovenski manjšini v Italiji, kateri bi hoteli vzeti tudi tiste šole, ki sedaj obstojajo. Zakona, na katerega se je g. ravnatelj skliceval, ni če pa tak zakon pride, mora določiti tudi to: da morajo vsi slovenski starši pošiljati svoje otroke v slovensko šolo. Tako bo moral tudi g. ravnatelj Leban poslati svojega v našo šolo. Sicer bo zakon krivičen in nedemokratski. Skrajni čas je že, da se vlada odloči objaviti zakon, ki naj naše šole dejansko uzakoni in določi, kdo sme o naših šolah odločati in jih voditi.

Čerwinjan pod Gorico?

Na pobudo goriške demokratske stranke se je pretekli teden vršil sestanek italijanskih strank v Gorici, ki je imel namen določiti smernice propagande, ki naj bi prepričala prebivalstvo iz okraja Čerwinjan, da bi se odločilo za povratek pod Gorico in se odrgalo od Vidma. Kakor znano je bil Čerwinjan za časa Avstrije pod Gorico in šele fašizem ga je dodelil Vidmu. Ker je goriška prefektura sedaj zelo majhna po obsegu in preživlja težko gospodarsko krizo, poleg tega pa ima zmanjšan političen vpliv, se nekateri goriški Italijani ogrevajo za vrnitev Čerwinjana pod Gorico. Čerwinjanskemu prebivalstvu obetajo sedaj vse mogoče ugodnosti. Pri tem pa ne pomislijo, da ima goriška pokrajina 13 tisoč brezposelnih, povprečno mnogo več od videmske. Leta 1947 smo mi predlagali vladi, naj bi obnovila stare goriške meje. Takrat so vse italijanske stranke, izvenšči komunistov, vrgle na naš očiitek, da hočemo obnoviti Avstrijo. Danes spoznavajo, da smo imeli prav. Počasi bodo spoznali, da bi bilo prav, da bi prišel tudi Trbiž zopet pod Gorico. Saj bi to ti gospodje že zahtevali, če ne bi bilo vmes kakih šestdeset tisoč Slovencev, katerih se bojijo ko živga ognja...

Čerwinjan pod Gorico?

Na pobudo goriške demokratske stranke se je pretekli teden vršil sestanek italijanskih strank v Gorici, ki je imel namen določiti smernice propagande, ki naj bi prepričala prebivalstvo iz okraja Čerwinjan, da bi se odločilo za povratek pod Gorico in se odrgalo od Vidma. Kakor znano je bil Čerwinjan za časa Avstrije pod Gorico in šele fašizem ga je dodelil Vidmu. Ker je goriška prefektura sedaj zelo majhna po obsegu in preživlja težko gospodarsko krizo, poleg tega pa ima zmanjšan političen vpliv, se nekateri goriški Italijani ogrevajo za vrnitev Čerwinjana pod Gorico. Čerwinjanskemu prebivalstvu obetajo sedaj vse mogoče ugodnosti. Pri tem pa ne pomislijo, da ima goriška pokrajina 13 tisoč brezposelnih, povprečno mnogo več od videmske. Leta 1947 smo mi predlagali vladi, naj bi obnovila stare goriške meje. Takrat so vse italijanske stranke, izvenšči komunistov, vrgle na naš očiitek, da hočemo obnoviti Avstrijo. Danes spoznavajo, da smo imeli prav. Počasi bodo spoznali, da bi bilo prav, da bi prišel tudi Trbiž zopet pod Gorico. Saj bi to ti gospodje že zahtevali, če ne bi bilo vmes kakih šestdeset tisoč Slovencev, katerih se bojijo ko živga ognja...

Čerwinjan pod Gorico?

Na pobudo goriške demokratske stranke se je pretekli teden vršil sestanek italijanskih strank v Gorici, ki je imel namen določiti smernice propagande, ki naj bi prepričala prebivalstvo iz okraja Čerwinjan, da bi se odločilo za povratek pod Gorico in se odrgalo od Vidma. Kakor znano je bil Čerwinjan za časa Avstrije pod Gorico in šele fašizem ga je dodelil Vidmu. Ker je goriška prefektura sedaj zelo majhna po obsegu in preživlja težko gospodarsko krizo, poleg tega pa ima zmanjšan političen vpliv, se nekateri goriški Italijani ogrevajo za vrnitev Čerwinjana pod Gorico. Čerwinjanskemu prebivalstvu obetajo sedaj vse mogoče ugodnosti. Pri tem pa ne pomislijo, da ima goriška pokrajina 13 tisoč brezposelnih, povprečno mnogo več od videmske. Leta 1947 smo mi predlagali vladi, naj bi obnovila stare goriške meje. Takrat so vse italijanske stranke, izvenšči komunistov, vrgle na naš očiitek, da hočemo obnoviti Avstrijo. Danes spoznavajo, da smo imeli prav. Počasi bodo spoznali, da bi bilo prav, da bi prišel tudi Trbiž zopet pod Gorico. Saj bi to ti gospodje že zahtevali, če ne bi bilo vmes kakih šestdeset tisoč Slovencev, katerih se bojijo ko živga ognja...

Čerwinjan pod Gorico?

Na pobudo goriške demokratske stranke se je pretekli teden vršil sestanek italijanskih strank v Gorici, ki je imel namen določiti smernice propagande, ki naj bi prepričala prebivalstvo iz okraja Čerwinjan, da bi se odločilo za povratek pod Gorico in se odrgalo od Vidma. Kakor znano je bil Čerwinjan za časa Avstrije pod Gorico in šele fašizem ga je dodelil Vidmu. Ker je goriška prefektura sedaj zelo majhna po obsegu in preživlja težko gospodarsko krizo, poleg tega pa ima zmanjšan političen vpliv, se nekateri goriški Italijani ogrevajo za vrnitev Čerwinjana pod Gorico. Čerwinjanskemu prebivalstvu obetajo sedaj vse mogoče ugodnosti. Pri tem pa ne pomislijo, da ima goriška pokrajina 13 tisoč brezposelnih, povprečno mnogo več od videmske. Leta 1947 smo mi predlagali vladi, naj bi obnovila stare goriške meje. Takrat so vse italijanske stranke, izvenšči komunistov, vrgle na naš očiitek, da hočemo obnoviti Avstrijo. Danes spoznavajo, da smo imeli prav. Počasi bodo spoznali, da bi bilo prav, da bi prišel tudi Trbiž zopet pod Gorico. Saj bi to ti gospodje že zahtevali, če ne bi bilo vmes kakih šestdeset tisoč Slovencev, katerih se bojijo ko živga ognja...

Čerwinjan pod Gorico?

Na pobudo goriške demokratske stranke se je pretekli teden vršil sestanek italijanskih strank v Gorici, ki je imel namen določiti smernice propagande, ki naj bi prepričala prebivalstvo iz okraja Čerwinjan, da bi se odločilo za povratek pod Gorico in se odrgalo od Vidma. Kakor znano je bil Čerwinjan za časa Avstrije pod Gorico in šele fašizem ga je dodelil Vidmu. Ker je goriška prefektura sedaj zelo majhna po obsegu in preživlja težko gospodarsko krizo, poleg tega pa ima zmanjšan političen vpliv, se nekateri goriški Italijani ogrevajo za vrnitev Čerwinjana pod Gorico. Čerwinjanskemu prebivalstvu obetajo sedaj vse mogoče ugodnosti. Pri tem pa ne pomislijo, da ima goriška pokrajina 13 tisoč brezposelnih, povprečno mnogo več od videmske. Leta 1947 smo mi predlagali vladi, naj bi obnovila stare goriške meje. Takrat so vse italijanske stranke, izvenšči komunistov, vrgle na naš očiitek, da hočemo obnoviti Avstrijo. Danes spoznavajo, da smo imeli prav. Počasi bodo spoznali, da bi bilo prav, da bi prišel tudi Trbiž zopet pod Gorico. Saj bi to ti gospodje že zahtevali, če ne bi bilo vmes kakih šestdeset tisoč Slovencev, katerih se bojijo ko živga ognja...

Čerwinjan pod Gorico?

Na pobudo goriške demokratske stranke se je pretekli teden vršil sestanek italijanskih strank v Gorici, ki je imel namen določiti smernice propagande, ki naj bi prepričala prebivalstvo iz okraja Čerwinjan, da bi se odločilo za povratek pod Gorico in se odrgalo od Vidma. Kakor znano je bil Čerwinjan za časa Avstrije pod Gorico in šele fašizem ga je dodelil Vidmu. Ker je goriška prefektura sedaj zelo majhna po obsegu in preživlja težko gospodarsko krizo, poleg tega pa ima zmanjšan političen vpliv, se nekateri goriški Italijani ogrevajo za vrnitev Čerwinjana pod Gorico. Čerwinjanskemu prebivalstvu obetajo sedaj vse mogoče ugodnosti. Pri tem pa ne pomislijo, da ima goriška pokrajina 13 tisoč brezposelnih, povprečno mnogo več od videmske. Leta 1947 smo mi predlagali vladi, naj bi obnovila stare goriške meje. Takrat so vse italijanske stranke, izvenšči komunistov, vrgle na naš očiitek, da hočemo obnoviti Avstrijo. Danes spoznavajo, da smo imeli prav. Počasi bodo spoznali, da bi bilo prav, da bi prišel tudi Trbiž zopet pod Gorico. Saj bi to ti gospodje že zahtevali, če ne bi bilo vmes kakih šestdeset tisoč Slovencev, katerih se bojijo ko živga ognja...

Čerwinjan pod Gorico?

Na pobudo goriške demokratske stranke se je pretekli teden vršil sestanek italijanskih strank v Gorici, ki je imel namen določiti smernice propagande, ki naj bi prepričala prebivalstvo iz okraja Čerwinjan, da bi se odločilo za povratek pod Gorico in se odrgalo od Vidma. Kakor znano je bil Čerwinjan za časa Avstrije pod Gorico in šele fašizem ga je dodelil Vidmu. Ker je goriška prefektura sedaj zelo majhna po obsegu in preživlja težko gospodarsko krizo, poleg tega pa ima zmanjšan političen vpliv, se nekateri goriški Italijani ogrevajo za vrnitev Čerwinjana pod Gorico. Čerwinjanskemu prebivalstvu obetajo sedaj vse mogoče ugodnosti. Pri tem pa ne pomislijo, da ima goriška pokrajina 13 tisoč brezposelnih, povprečno mnogo več od videmske. Leta 1947 smo mi predlagali vladi, naj bi obnovila stare goriške meje. Takrat so vse italijanske stranke, izvenšči komunistov, vrgle na naš očiitek, da hočemo obnoviti Avstrijo. Danes spoznavajo, da smo imeli prav. Počasi bodo spoznali, da bi bilo prav, da bi prišel tudi Trbiž zopet pod Gorico. Saj bi to ti gospodje že zahtevali, če ne bi bilo vmes kakih šestdeset tisoč Slovencev, katerih se bojijo ko živga ognja...

Čerwinjan pod Gorico?

Na pobudo goriške demokratske stranke se je pretekli teden vršil sestanek italijanskih strank v Gorici, ki je imel namen določiti smernice propagande, ki naj bi prepričala prebivalstvo iz okraja Čerwinjan, da bi se odločilo za povratek pod Gorico in se odrgalo od Vidma. Kakor znano je bil Čerwinjan za časa Avstrije pod Gorico in šele fašizem ga je dodelil Vidmu. Ker je goriška prefektura sedaj zelo majhna po obsegu in preživlja težko gospodarsko krizo, poleg tega pa ima zmanjšan političen vpliv, se nekateri goriški Italijani ogrevajo za vrnitev Čerwinjana pod Gorico. Čerwinjanskemu prebivalstvu obetajo sedaj vse mogoče ugodnosti. Pri tem pa ne pomislijo, da ima goriška pokrajina 13 tisoč brezposelnih, povprečno mnogo več od videmske. Leta 1947 smo mi predlagali vladi, naj bi obnovila stare goriške meje. Takrat so vse italijanske stranke, izvenšči komunistov, vrgle na naš očiitek, da hočemo obnoviti Avstrijo. Danes spoznavajo, da smo imeli prav. Počasi bodo spoznali, da bi bilo prav, da bi prišel tudi Trbiž zopet pod Gorico. Saj bi to ti gospodje že zahtevali, če ne bi bilo vmes kakih šestdeset tisoč Slovencev, katerih se bojijo ko živga ognja...

ček. Do sedaj so postavili nekaj takih industrijskih podjetij za izdelavo sladkarij in likerjev, ki pa niso zaposlila velikega števila delavcev in delavk.

Postaviti mislijo čistilnico (rafinerijo) petroleja, ki bi res utegnila zaposliti lepo število ljudi.

Stalno gradijo nove stavbe v okviru UNRRA pomoči in ravno te dni iščejo novih delavcev za zidanje novih stavb na Majnici! Gradili bodo tudi novo šolsko poslopje blizu hiš, ki so jih postavili na Rojcah pred Standrežem. Ta šola bo seveda služila italijanskim učencem.

Lepo število istrskih beguncev (Poležanov-uzulov) je te dni odšlo v IRO taborišča z namenom, da se izselijo v prekomorske države! Govorijo o tri in pedesetih družinah. Tudi to pomaga k pobujanju brezposelnosti, saj so bili tudi oni večinoma brez dela in zaslužka in so z vladno podporo le težko izhajali.

V zvezi s tem moramo omeniti, da so se ti italijanski begunci pred odhodom izrazili precej dobro o odnošajih, ki so jih v Gorici gojili s Slovenci. Rekli so, da jim Slovenci niso delali niti krivice niti sitnosti! Mnogi so izjavljali, da so mešane italijanske in slovenske krvi in da zato ne morejo Slovencev sovražiti.

Toda glavno delo, ki ga misli država izvesti za pobiranje brezposelnosti, je izvedba kanalizacije za namakanje furlanske nižine južno od erte Gradišče - Krmin. V ta namen bi seveda služila voda iz Soče. Nekatje pri Fari bodo napravili glavni jez in s sesaljkami dvigali vodo v kanale. Gre za dela milijardne vrednosti, ki bodo zaposlila lepo število delavcev. Da bi tudi našim vasem napeljali vodo, tako v Brda, kakor na Kras!

Zdravstveni tečaji

Goriška prefektura je razposlala okrožnico, v kateri sporoča, da je visoki komisar za zdravstvo za šolsko leto 1949 - 1950 razpisal sledeče štipendije za zdravstvene tečaje: 50 štipendij po 45 tisoč lir za posebanje posebnega tečaja za bolničarske asistente; 300 štipendij po 45 tisoč lir za obisk prvega letnika strokovnega šolskega zavoda za bolničarke; 30 štipendij po 45 tisoč lir za obisk prvega letnika na šolskem zavodu za nadzorovane otroke; 30 štipendij po 40 tisoč lir za posebanje tečaja pri šoli za porodničarje.

NECCHI novi model B U

NA OBROKE

TRST - ul. C. BATTISTI št. 12
Tel. 65-33 - TRZIC, na Korzu

Največjo izbiro

ZIMSKIH PLAŠČEV, POVRŠNIKOV, LODNOV, DEŽNIH PLAŠČEV, OGRINJAL (mantelline) po brezkonkurenčnih cenah

dobite pri

Magazzini del Corso

Trst - Corso, 1

štvo. Prošnje je treba vložiti pri Pokrajinskem zdravstvenem uradu (Ufficio Sanitario Provinciale) najpozneje do 30. novembra t. l. Pri omenjenem uradu se dobijo tudi vsa podrobnejša pojasnila.

Knjige „Goriške Mohorjeve družbe“

Knjige »Goriške Mohorjeve družbe« so izšle. Knjižni dar obstoji iz treh knjig: 1. Koledar za l. 1950; 2. izvirna povest Tonček iz Potoka, spisal Fr. Bazilij; 3. Nevesta z diamantnim srcem in več drugih zgodb, prevedel iz francošine Fr. Erjavec. Kdor doplača 100 lir, dobi še izvirno domačo povest iz turških časov. Če gg. poverjenike vljudno prosimo, da dvignejo knjige v Katoliški tiskarni, Gorica, Riva Piazzetta 18.

Novi grobovi

V Gorici smo v ponedeljek 14. t. m. popoldne pokopali upokojeno učiteljico Ljudmilo Mesar, staro 75 let. Rajnica je bila doma v Cerknem in je tam in v okolici službovala do svoje upokojnine, ko se je preselila v Gorico. Pošteni in zavedni hčeri naših hribov in dobri vzgojitelji naj sveti večna luč. — V Idriji je pred prilično 14 dnevi po daljšem bolehanju mirno preminula gospa Jožefa Jež, rojena Podobnik, žena rudniškega uradnika. Dočakala je 78 let. Bila je skrbna, dobra mati. Zaljučujoči toplo sožalje, njej večni mir!

Podgora

Po lepem cerkvenem prazniku, ki smo ga imeli v nedeljo 6. t. m., ko smo obhajali spominski dan našega patrona sv. Justa, smo imeli potem med tednom kar dve pomembni domači slovesnosti: 9. nov. je bila srebrna poroka Andreja Trpin in Bernarde Trpin, 11. nov. pa zlata poroka Antona Mateliča in Venerande Delpin. Obe dvojici sta še kar krepki in jima voščimo še lepo vrsto zdravih let.

Števerjan

Letos smo pridelali razmeroma zelo malo vina, kolikor smo mogli dognati vsega skupaj niti ne 4 tisoč hektolitrov. Suša in toča sta nam botrnila, zato je bil pridelek reven po količini, je pa zlahketan po kakovosti in vabi kupce, ki so kupili že več kot eno tretjino naše priznane rebule. Kljub raznim neprilicam, ki nas tarejo, smo vendar še kolikor toliko zadovoljni in sočustvujemo s svojimi sosedi onostran pregraje, ki jih tlačijo komunistični jarem in jih iz dneva v dan bolj zasužnjuje. Ubogi naši bratje! Mi smo se po večini že otresli »rdečec svobode in spregledali, sedaj moramo skrbeti, da bodo tudi trpini na drugi strani prišli do človeka vrednega življenja.

Smrt dveh starih korenin

Pred kratkim je umrl nagle smrti v ulici Morelli v Gorici upokojeni jugoslovanski železniški inšpektor Franc Dovgan, star 78 let. Ko je proti večeru šel po stopnicah v svoje stanovanje v drugem nadstropju, mu je postalo slabo, da so ga morali sosede spraviti v sobo. Preden je prišel zdravnik, je izdihnil začet od srčne kapi. — 3. novembra je preminul v Ljubljani g. Uliih Pavlica, nadučitelj v pokojni. Služboval je v Bukovici, v Rihemberku, po prvi svetovni vojni na Koroskem in v Ljubljani, kjer je zadnja leta preživljal z družino svoj pokoj. Naj oba zvesta Slovenca počivata v božjem miru!

Pogreb msgr. K. Jamnika

Kot smo že poročali, se je vršil dne 7. t. m. v Trnovem pri Il. Bistrici pogreb mons. Karla Jamnika, administratorja reške škofije.

Kljub slabemu vremenu in kljub delavnemu dnevu, je bil pogreb veličastna manifestacija ljudstva svojemu dušnemu pastirju in prijatelju naroda. Kaj takega Il. Bistrica sploh še ni videla. Na tisoče ljudi iz vseh krajev je spremlilo pokojnika na zadnjo pot. Pogreba so se udeležili štirje škofi, okrog sedemdeset kanonikov in na stotine njegovih stanovskih tovarišev.

Tisoči ljudstva so s svojo udeležbo pokazali svojo solidarnost s pokojnikom, tako, da je pogreb izvenel kot mogočna manifestacija pokojniku in demonstracija ljudstva proti postopanju, ki ga je bil pokojnik deležen s strani političnih oblasti.

Poslovilni govori, posebno govor župnika s Knežaka, Janeza Kalana, so ganili vernike tako, da si je marsikdo brisal solzne oči.

S svojo množično udeležbo pri pogrebu, ki je bila impozantna, čeprav je bil delavni dan in se niso mogli premogni, ki bi se radi udeležili pogreba, odtegniti od dela, je ljudstvo pokazalo svoj odpor proti preganjanju duhovščine v Jugoslaviji.

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež
Tiska: tiskarna »ADRIA«, d. d. v Trstu

Dr. FRANJO DELAK, zdravnik v Barkovljah vsakega dan od 9 - 12 in v Trstu v ulici Commerciale 10-II. od 15. - 17. ure.

Lovci, pozor!

KUNE BELICE - KUNE ZLATICE za direkten eksport v Ameriko PLACA NAJBOLJŠE po dnevnih cenah

M. Fischer

TRST, VIA PIETA' 24
(Telefon 93,134)

20 - 25 letnega

Trgovskega pomočnika

za manufakturno trgovino iščem. - Ponudbe na upravi Demokracije pod značko: Pomočnik 22.

Zima je pred durmi!

Kje dobiš toplo perlo in obleke kakor tudi nogavice in vse potrebščine?

V modni trgovini „Pri soncu“

sojal Nizza - Rismondo I.
Priporoča se Lupše Ivan

Mizarji kmetovalci podjetniki

Deske smreke, macesne in trdih lesov, trame, vezane plošče, furnir, parkete in druga tudi najugodnejše

CALEA
TEL. 90441 TRST
Viale Sonnino, 24